

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

Table of Contents

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायाम् पद पाठे

प्रथमकाण्डं 3

1.5 प्रथमकाण्डेपञ्चमः प्रश्नः – पुनराधानं 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायाम् पद पाठे

प्रथमंकाण्डं

1.5 प्रथमकाण्डेपञ्चमः प्रश्नः – पुनराधानं

1.5.1.1

दे॒वा॒सु॒राः सँ॑य॒त्ता आ॒स॒न्ते दे॒वा वि॒ज॒य॒मु॒प॒य॒न्तो॒ऽग्नौ वा॒मं वँ॑सु सं
न्य॑द॒ध॒ते॒द॒मु॒ नो भ॑विष्य॒ति य॒दि नो जे॑ष्यन्तीति॒ तद॒ग्नि॒र्न्य॑कामय॒त
तेना॒पा*क्रा॑म॒त् तद्दे॒वा वि॒जि॒त्या*वरु॑रु॒थ्स॒मा॒ना अ॒न्वा॒य॒न् तद॑स्य
सह॒साऽऽ*दि॒थ्स॒न्त॒ सोऽरो॑दी॒द्यद॑रोदी॒त् तद् रु॒द्रस्य॑ रु॒द्रत्वं

यँ॑दश्च॒शी॒य॒त॒ तद् – [] 1

1.5.1.1 (Padam)

दे॒वा॒सु॒रा इति॑ दे॒व – अ॒सु॒राः । सँ॑य॒त्ता इति॑ सं – य॒त्ताः । आ॒स॒न् ।
ते । दे॒वाः । वि॒ज॒य॒मि॒ति वि – ज॒य॒म् । उ॒प॒य॒न्त॒ इत्यु॑प – य॒न्तः ।
अ॒ग्नौ । वा॒मम् । वँ॑सु । स॒म् । नी॒ति । अ॒द॒ध॒त॒ । इ॒द॒म् । उ॒ । नः॒ ।

भ॒वि॒ष्य॒ति॒ । य॒दि॒ । नः॑ । जे॒ष्य॒न्ति॑ । इ॒ति॒ । तत् । अ॒ग्निः॑ । नी॒ति॒ ।
अ॒काम॑यत् । तेन॑ । अ॒पे॒ति॒ । अ॒क्राम॑त् । तत् । दे॒वाः ।
वि॒जित्ये॑ति वि – जि॒त्य॑ । अ॒वरु॑रु॒थ्समा॑ना इ॒त्यव॑ – रु॒रुथ्स॑मा॒नाः ।
अ॒न्वि॒ति॒ । आ॒यन् । तत् । अ॒स्य॑ । स॒हसा॑ । ए॒ति॒ । अ॒दि॒थ्स॒न्त॒ ।
सः । अ॒रो॒दी॒त् । यत् । अ॒रो॒दी॒त् । तत् । रु॒द्रस्य॑ । रु॒द्रत्व॑मि॒ति॒
रु॒द्र – त्वम् । यत् । अ॒श्रु॑ । अ॒शी॒यत् । तत् । 1 (50)

1.5.1.2

र॒ज॒त॑ ॥ हि॒र॒ण्य॑म॒भ॒वत् तस्मा॑द्-र॒ज॒त॑ ॥ हि॒र॒ण्य॑म॒दक्षि॑ण्यम॒श्रुज॑ ॥
हि॒ यो ब॒र्हि॒षि॒ द॒दा॒ति पु॒राऽस्य॑ सँव॒त्स॒राद् गृ॒हे रु॒दन्ति॑ तस्मा॑द्-
ब॒र्हि॒षि॒ न दे॒य॑ ॥ सोऽग्नि॑रब्रवीद्-भा॒ग्यसा॑न्यथ॒ व इ॒दमि॑ति पुन॒राधे॑यं
ते के॒वल॑मि॒त्यब्रु॑वन्-नृ॒ध्नव॑त् खलु॒ स इ॒त्यब्रु॑वी॒द्यो
म॒द्दे॒वत्य॑म॒ग्निमा॑दधा॒ता इति॑ तं पू॒षाऽऽध॑त्ते तेन॑ – [] 2

1.5.1.2 (Padam)

र॒ज॒तम् । हि॒र॒ण्यम् । अ॒भ॒वत् । तस्मा॑त् । र॒ज॒तम् । हि॒र॒ण्यम् ।
अ॒दक्षि॑ण्यम् । अ॒श्रुज॑मि॒त्यश्रु॑ – जम् । हि॒ । यः । ब॒र्हि॒षि॒ ।

ददाति । पु॒रा । अ॒स्य । सँ॒व॒थ्स॒रादि॑ति सं – व॒थ्स॒रात् ।
गृ॒हे । रु॒दन्ति॑ । तस्मा॑त् । ब॒र्हिषि॑ । न । दे॒यम् । सः । अ॒ग्निः ।
अ॒ब्रवी॑त् । भा॒गी । अ॒सानि॑ । अथ॑ । वः । इ॒दम् । इति॑ ।
पुन॑रा॒धेय॑मिति पुनः – आ॒धेय॑म् । ते । के॒वलम् । इति॑ । अ॒ब्रुव॑न् ।
ऋ॒ध्नव॑त् । ख॒लु । सः । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । यः । म॒द्दे॒वत्य॑मिति
मत् – दे॒वत्य॑म् । अ॒ग्निम् । आ॒दधा॑ता इत्या – दधा॑तै । इति॑ । तम् ।
पू॒षा । एति॑ । अ॒धत्त॑ । तेन॑ । 2 (50)

1.5.1.3

पू॒षाऽऽध॑र्नोत् तस्मा॑त् पौ॒ष्णाः प॒शव॑ उच्यन्ते तं त्व॒ष्टाऽऽध॑त्त तेन
त्व॒ष्टाऽऽध॑र्नोत् तस्मा॑त् त्वा॒ष्ट्राः प॒शव॑ उच्यन्ते तं म॒नुरा॑ऽधत्त तेन
म॒नुरा॑ध॒र्नोत् तस्मा॑न्मा॒नव्यः॑ प्र॒जा उच्यन्ते॑ तं धा॒ताऽऽध॑त्त तेन
धा॒ताऽऽध॑र्नोत् सँ॒व॒थ्स॒रो वै धा॒ता तस्मा॑त् सँ॒व॒थ्स॒रं प्र॒जाः
प॒शवो॑ऽनु प्र जा॑यन्ते य एवं पुन॑रा॒धेय॑स्यर्द्धिँ वे॒द – [] 3

1.5.1.3 (Padam)

पू॒षा । आ॒ध्नो॒त् । तस्मा॑त् । पौ॒ष्णाः । प॒शवः॑ । उ॒च्यन्ते॑ । तम् ।
त्व॒ष्टा । ए॒ति । अ॒धत्त॑ । तेन॑ । त्व॒ष्टा । आ॒ध्नो॒त् । तस्मा॑त् । त्वा॒ष्ट्राः ।
प॒शवः॑ । उ॒च्यन्ते॑ । तम् । म॒नुः । ए॒ति । अ॒धत्त॑ । तेन॑ । म॒नुः ।
आ॒ध्नो॒त् । तस्मा॑त् । मा॒नव्यः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । उ॒च्यन्ते॑ ।
तम् । धा॒ता । ए॒ति । अ॒धत्त॑ । तेन॑ । धा॒ता । आ॒ध्नो॒त् । सँव॑त्स॒र इति॑
सं – व॒त्स॒रः । वै । धा॒ता । तस्मा॑त् । सँव॑त्स॒रमि॒ति सं-व॑त्स॒रम् ।
प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । प॒शवः॑ । अ॒नु । प्रे॒ति । जा॒यन्ते॑ ।
यः । ए॒वम् । पु॒न॒रा॒धेय॑स्येति पुनः – आ॒धेय॑स्य । ऋ॒द्धिम् ।

वे॒द । 3 (50)

1.5.1.4

ध्नो॒त्येव॑ योऽस्यै॒वं ब॑न्धुतां वे॒द ब॑न्धु॒मान् भ॑वति भा॒गधेयं॑ वा
अ॒ग्निरा॑हित इ॒च्छमा॑नः प्र॒जां प॒शून् यज॑मानस्योप॑ दो॒द्रावो॑द्वास्य पु॒न॒रा
द॒धीत॑ भा॒गधे॑येनै॒वैन॑ꣳ सम॑र्द्धयत्यथो शान्ति॑रे॒वास्यै॑षा पु॒नर्व॑स्वो॒रा
द॒धीतै॑तद्वै पु॒न॒रा॒धेय॑स्य नक्ष॑त्रं यत् पु॒नर्व॑सू स्वा॒यामे॑वैनं

दे॒वता॑यामा॒धाय॑ ब्र॒ह्मव॑र्चसी भ॒वति॑ द॒र्भे () रा द॒धात्य॑यातयाम॒त्वाय॑
द॒र्भेरा॑ द॒धात्य॑द्भ्य ए॒वैन॑मोष॒धीभ्यो॑ ऽव॒रुध्या॑ ऽऽ*ध॒त्ते पञ्च॑कपालः
पुरो॒डाशो॑ भ॒वति॑ पञ्च॒ वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुभ्य॑ ए॒वैन॑मव॒रुध्या॑ऽऽ*ध॒त्ते ॥ 4

1.5.1.4 (Padam)

ऋ॒ध्नोति॑ । ए॒व । यः । अ॒स्य । ए॒वम् । ब॒न्धुता॑म् । वे॒द । ब॒न्धुमा॑निति
ब॒न्धु – मा॒न् । भ॒वति॑ । भा॒गधे॑यमिति॒ भाग॑ – धे॒यम् । वै । अ॒ग्निः ।
आ॒हि॒त इ॒त्या – हि॒तः । इ॒च्छ॒मानः॑ । प्र॒जामि॑ति प्र – जा॒म् । प॒शून् ।
यज॑मानस्य । उ॒पेति॑ । दो॒द्राव॑ । उ॒द्वा॒स्येत्यु॑त् – वा॒स्य । पुनः॑ । ए॒ति ।
द॒धी॒त । भा॒गधे॑येनेति॒ भाग॑ – धे॒येन॑ । ए॒व । ए॒नम् । स॒मिति॑ ।
अ॒र्धय॑ति । अथो॒ इति॑ । शा॒न्तिः । ए॒व । अ॒स्य । ए॒षा । पुन॑र्वस्वो॒रिति॑
पुनः॑ – व॒स्वोः । ए॒ति । द॒धी॒त । ए॒तत् । वै । पुन॑राधे॒यस्ये॑ति
पुनः॑ – आ॒धेय॑स्य । नक्ष॑त्रम् । यत् । पुन॑र्वसू॒ इति॑ पुनः॑ – व॒सू ।
स्वा॒याम् । ए॒व । ए॒नम् । दे॒वता॑याम् । आ॒धाये॑त्या – धा॒य ।
ब्र॒ह्मव॑र्चसीति॒ ब्रह्म॑ – व॒र्चसी॑ । भ॒वति॑ । द॒र्भेः () । ए॒ति । द॒धा॒ति ।
अ॒यात॑याम॒त्वाये॑त्ययातयाम – त्वा॒य । द॒र्भेः । ए॒ति । द॒धा॒ति ।

अ॒द्भ्य॑ इ॒त्यत् – भ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । ओ॒ष॒धी॒भ्य॑ इ॒त्यो॒ष॒धि॒-भ्यः॑ ।
अ॒व॒रु॒ध्ये॒त्यव॑ – रु॒ध्य॑ । ए॒ति॑ । ध॒त्ते॑ । प॒ञ्च॑क॒पा॒ल इति॑
प॒ञ्च॑ – क॒पा॒लः । पु॒रो॒डा॒शः । भ॒व॒ति॑ । प॒ञ्च॑ । वै । ऋ॒त॒वः॑ ।
ऋ॒तु॒भ्य॑ इ॒त्यृ॒तु – भ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । अ॒व॒रु॒ध्ये॒त्यव॑ – रु॒ध्य॑ ।
ए॒ति॑ । ध॒त्ते॑ ॥ 4 (75)

(अ॒शी॒य॒त॒ तत्- ते॒न-वे॒द- द॒र्भैः॑ प॒ञ्च॑वि॒ंश॑तिश्च) (A1)

1.5.2.1

प॒रा वा ए॒ष य॒ज्ञं प॒शून् व॑प॒ति यो॑ऽग्नि॒मु॒द्वा॒स॒य॒ते प॒ञ्च॑क॒पा॒लः
पु॒रो॒डा॒शो भ॑व॒ति पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञः पा॒ङ्क्तो॑ प॒शवो॑ य॒ज्ञमे॒व प॒शून् व॑ रु॒न्धे
वी॒र॒हा वा ए॒ष दे॒वा॒नां यो॑ऽग्नि॒मु॒द्वा॒स॒य॒ते न वा ए॒तस्य॑ ब्रा॒ह्म॒णा
ऋ॒ता॒य॒वः पु॒रान्न॑म॒क्षन् प॒ङ्क्त्यो॑ या॒ज्यानु॑वा॒क्या भ॑व॒न्ति पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञः
पा॒ङ्क्तः पु॒रु॒षो दे॒वा॒ने॒व वी॒रं नि॒र॒व॒दा॒या॒ग्निं पु॒न॒रा – [] 5

1.5.2.1 (Padam)

प॒रे॒ति॑ । वै । ए॒षः । य॒ज्ञम् । प॒शून् । व॑प॒ति॑ । यः । अ॒ग्नि॒म् ।
उ॒द्वा॒स॒य॒त इ॒त्यु॒त् – वा॒स॒य॒ते । प॒ञ्च॑क॒पा॒ल इति॑ प॒ञ्च॑ – क॒पा॒लः ।

पु॒रो॒डा॒शः॑ । भ॒व॒ति॑ । पा॒ङ्कः॑ । य॒ज्ञः॑ । पा॒ङ्काः॑ । प॒श॒वः॑ । य॒ज्ञ॒म् ।
 ए॒व । प॒शून् । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । वी॒र॒हे॒ति॑ वी॒र – हा । वै । ए॒षः ।
 दे॒वा॒ना॒म् । यः । अ॒ग्नि॒म् । उ॒द्वा॒स॒य॒त इ॒त्यु॒त् – वा॒स॒य॒ते॑ । न । वै ।
 ए॒त॒स्य॑ । ब्रा॒ह्म॒णाः॑ । ऋ॒ता॒य॒व इ॒त्यृ॒त-य॒वः॑ । पु॒रा । अ॒न्न॒म् । अ॒क्ष॒न् ।
 प॒ङ्क्त्यः॑ । या॒ज्या॒नु॒वा॒क्या इ॒ति॑ या॒ज्या – अ॒नु॒वा॒क्याः॑ । भ॒व॒न्ति॑ ।
 पा॒ङ्कः॑ । य॒ज्ञः॑ । पा॒ङ्कः॑ । पु॒रु॒षः॑ । दे॒वान् । ए॒व । वी॒र॒म् । नि॒र॒व॒दा॒ये॒ति॑
 निः – अ॒व॒दा॒य॑ । अ॒ग्नि॒म् । पु॒नः॑ । ए॒ति॑ । 5 (50)

1.5.2.2

ध॒त्ते॑ श॒ता॒क्ष॒रा भ॒व॒न्ति॑ श॒ता॒युः॑ पु॒रु॒षः॑ श॒ते॒न्द्रि॒य आ॒यु॒ष्ये॒वे॒न्द्रि॒ये
 प्र॒ति ति॒ष्ठ॒ति॒ यद्वा॑ अ॒ग्निरा॒हि॒तो न॒र्ध्य॒ते ज्य॒ायो॑ भा॒ग॒धे॒यं नि॒का॒म॒य॒मा॒नो
 य॒दा॒ग्ने॒यꣳ स॒र्वं॑ भ॒व॒ति॒ सै॒वा॒स्य॒र्द्धिः॑ सं वा॑ ए॒त॒स्य॑ गृ॒हे वा॒क्स्मृ॑ज्य॒ते
 योऽग्नि॑मु॒द्वा॒स॒य॒ते स॒ वा॒चꣳ सꣳ सृ॒ष्टां य॑ज॒मान॑ ई॒श्व॒रोऽनु॑ प॒रा॒भ॒वि॒तो
 वि॒भ॒क्त॒यो भ॒व॒न्ति॑ वा॒चो वि॒धृ॒त्यै य॑ज॒मान॑स्या-प॒रा॒भा॒वा॒य – [] 6

1.5.2.2 (Padam)

ध॒त्ते । श॒ताक्ष॒रा इति॑ श॒त – अ॒क्ष॒राः । भ॒व॒न्ति । श॒तायु॑रिति॑
श॒त – आ॒युः । पु॒रुषः॑ । श॒तेन्द्रि॑य इति॑ श॒त – इन्द्रि॑यः । आ॒युषि॑ ।
ए॒व । इन्द्रि॑ये । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति । यत् । वै । अ॒ग्निः ।
आ॒हि॒त इत्या॑ – हि॒तः । न । ऋ॒ध्यते॑ । ज्यायः॑ । भा॒ग॒धेय॑मिति॑
भा॒ग – धेय॑म् । नि॒का॒म॒य॒मा॒न इति॑ नि – का॒म॒य॒मा॒नः । यत् ।
आ॒ग्ने॒यम् । सर्व॑म् । भ॒व॒ति । सा । ए॒व । अ॒स्य । ऋ॒द्धिः । स॒मि॒ति ।
वै । ए॒तस्य॑ । गृ॒हे । वाक् । सृ॒ज्य॒ते । यः । अ॒ग्निम् । उ॒द्वा॒स॒य॒त
इत्यु॑त् – वा॒स॒य॒ते । सः । वा॒चम् । स॒सृ॒ष्टा॒मि॒ति सं – सृ॒ष्टाम् ।
यज॑मानः । ई॒श्वरः॑ । अ॒न्वि॒ति । प॒रा॒भ॒वि॒तो॒रिति॑ प॒रा – भ॒वि॒तोः ।
वि॒भ॒क्त॒य इति॑ वि – भ॒क्त॒यः । भ॒व॒न्ति । वा॒चः । वि॒धृ॒त्या इति॑
वि – धृ॒त्यै । यज॑मानस्य । अ॒प॒रा॒भा॒वा॒येत्या॑प॒रा – भा॒वा॒य । 6 (50)

1.5.2.3

वि॒भ॒क्तिं॑ क॒रोति॑ ब्र॒ह्मै॒व तद॑क॒रु पा॒शु यज॑ति यथा॑ वा॒मं व॑सु
वि॒वि॒दा॒नो गू॑हति॑ ता॒दृ॒गे॒व तद॑ग्निं॑ प्र॒ति स्वि॑ष्ट॒कृतं॑ नि॒रा॒ह यथा॑ वा॒मं

वसु॑ वि॒वि॒दा॒नः॑ प्र॒का॒शं॑ जि॒ग॒मि॒षति॑ ता॒दृ॒गे॒व तद्वि॑भ॒क्तिमु॒क्त्वा प्र॒या॒जे॒न॑
व॒षट्क॑रोत्या॒यत॑नादे॒व नैति॑ यज॒मानो॑ वै पु॒रो॒डा॒शः॑ प॒शव॑ ए॒ते आ॒हुती॑
यद॒भितः॑ पु॒रो॒डा॒शमे॒ते आ॒हुती॑ – [] 7

1.5.2.3 (Padam)

वि॒भ॒क्ति॒मि॒ति॒ वि – भ॒क्तिम् । क॒रो॒ति॒ । ब्र॒ह्म॑ । ए॒व । तत् । अ॒कः॑ ।
उपा॑ञ्चि॒त्युप॑-अ॒ञ्शु॑ । य॒ज॒ति॒ । यथा॑ । वा॒मम् । वसु॑ । वि॒वि॒दा॒नः॑ ।
गू॒ह॒ति॒ । ता॒दृ॒क् । ए॒व । तत् । अ॒ग्निम् । प्र॒ती॒ति॒ । स्वि॒ष्ट॒कृ॒त॒मि॒ति॒
स्वि॒ष्ट- कृ॒तम् । नि॒रि॒ति॒ । आ॒ह॒ । यथा॑ । वा॒मम् । वसु॑ । वि॒वि॒दा॒नः॑ ।
प्र॒का॒श॒मि॒ति॒ प्र – का॒शम् । जि॒ग॒मि॒षति॑ । ता॒दृ॒क् । ए॒व । तत् ।
वि॒भ॒क्ति॒मि॒ति॒ वि – भ॒क्तिम् । उ॒क्त्वा॑ । प्र॒या॒जे॒नेति॑ प्र – या॒जे॒न॑ ।
व॒षट् । क॒रो॒ति॒ । आ॒य॒त॒ना॒दि॒त्या॑ – य॒त॒नात् । ए॒व । न॒ । ए॒ति॒ ।
यज॒मानः॑ । वै । पु॒रो॒डा॒शः॑ । प॒शवः॑ । ए॒ते इति॑ ।
आ॒हुती॑ इ॒त्या – हु॒ती॒ । यत् । अ॒भितः॑ । पु॒रो॒डा॒शम् । ए॒ते इति॑ ।
आ॒हुती॑ इ॒त्या – हु॒ती॒ । 7 (50)

1.5.2.4

जुहोति॑ यज॑मानमे॒वोभय॑तः प॒शुभिः॑ परि॑ गृह्णाति॑ कृत॑यजुः॒ सं
भृत॑संभार॒ इत्याहु॑र्न संभृत्याः॑ संभारा॒ न यजुः॑ कर्त॒व्यमित्यथो॑ खलु॒
संभृत्या॑ ए॒व संभाराः॑ कर्त॒व्यं यजु॑ र्यज्ञस्य॒ समृद्ध्यै॑ पुन॒र्निष्कृतो॑
रथो॒ दक्षि॑णा पुनरु॒थस्यूतं॑ वा॒सः पुनरु॒थसृष्टोऽन॑ड्वान् पुनरा॒धेयस्य॑
समृद्ध्यै॑ सप्त॒ ते अग्ने॑ समिधः॒ सप्त जिह्वा॑ इत्यग्निहोत्रं
जुहोति॑ यत्र॒यत्रै॒वास्य॑ न्यक्तं॒ तत॑ – [] 8

1.5.2.4 (Padam)

जुहोति॑ । यज॑मानम् । ए॒व । उ॒भय॑तः । प॒शुभिरिति॑ प॒शु – भिः॑ ।
परीति॑ । गृह्णाति॑ । कृत॑यजुरिति॒ कृत॑ – यजुः॑ । संभृत॑संभार॒ इति॑
संभृत॑ – संभारः॑ । इति॑ । आहुः॑ । न । संभृत्या॑ इति॒ सं – भृत्याः॑ ।
संभारा॑ इति॒ सं – भाराः॑ । न । यजुः॑ । कर्त॒व्यम् । इति॑ । अथो॒ इति॑ ।
खलु॒ । संभृत्या॑ इति॒ सं – भृत्याः॑ । ए॒व । संभारा॑ इति॒ सं – भाराः॑ ।
कर्त॒व्यम् । यजुः॑ । यज्ञस्य॑ । समृद्ध्यै॑ इति॒ सं – ऋद्ध्यै॑ ।
पुन॒र्निष्कृत॑ इति॒ पुनः॑ – निष्कृतः॑ । रथः॑ । दक्षि॑णा ।

पुन॒रु॒थ्स्यू॒तमि॑ति पुनः – उ॒थ्स्यू॒तम् । वा॒सः । पुन॒रु॒थ्सृ॒ष्ट इति॑
पुनः – उ॒थ्सृ॒ष्टः । अ॒न॒ड्वान् । पुन॒रा॒धेय॑स्येति पुनः – आ॒धेय॑स्य ।
समृ॑द्ध्य॒ इति॑ सं – ऋ॒द्ध्यै । स॒प्त । ते । अ॒ग्ने । स॒मिध॑ इति॑
सं – इ॒धः । स॒प्त । जि॒ह्वाः । इति॑ । अ॒ग्नि॒हो॒त्रमि॑त्यग्नि – हो॒त्रम् ।
जु॒होति॑ । यत्र॑यत्रेति॑ यत्र॑-यत्र॑ । ए॒व । अ॒स्य ।
न्य॒क्तमि॑ति नि – अ॒क्तम् । ततः । 8 (50)

1.5.2.5

ए॒वैन॑मव॒ रु॒न्धे वी॒रहा॑ वा ए॒ष दे॒वानां॑ ँ॒ग्निमु॑द्वा॒सय॑ते तस्य॑ वरु॒ण
ए॒वर्ण॑यादा॒ग्निवा॑रु॒ण-मे॒काद॑शक॒पाल॑मनु॒ निर्व॑पेद्यं चै॒व ह॑न्ति
यश्चा॑स्यर्ण॒यात्तौ भा॑ग॒धेये॑न प्रीणाति॒ नाऽऽर्ति॑मा॒र्च्छति॑ यज॑मानः ॥ 9

1.5.2.5 (Padam)

ए॒व । ए॒नम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । वी॒रहे॑ति वी॒र – हा । वै । ए॒षः ।
दे॒वाना॑म् । यः । अ॒ग्निम् । उ॒द्वा॒सय॑त इत्यु॒त् – वा॒सय॑ते । तस्य॑ ।
वरु॑णः । ए॒व । ऋ॒णया॑दित्यृ॒ण – या॒त् ।
आ॒ग्नि॒वा॒रु॒णमि॑त्या॒ग्नि – वा॒रु॒णम् ।

एका॑दश॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॑द॒श – क॒पा॒ल॒म् । अ॒नु॒ । नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् ।
य॒म् । च॒ । ए॒व । ह॒न्ति॑ । यः॒ । च॒ । अ॒स्य॒ । ऋ॒ण॒यादि॒त्यृ॒ण – या॒त् ।
तौ । भा॒ग॒धे॒येने॑ति॒ भा॒ग – धे॒येन॑ । प्री॒णा॒ति॒ । न॒ । आ॒र्ति॑म् । ए॒ति॒ ।
ऋ॒च्छ॒ति॒ । य॒ज॒मा॒नः॑ ॥ 9 (36)

(आ-ऽप॒राभा॒वाय॑-पु॒रोडा॑श॒मे॒ते-आ॒हु॒ती-त॒तः-ष॒ट्त्रिं॑श॒च्च) (A2)

1.5.3.1

भू॒मि॑ भू॒म्ना॑ द्यौ॒र्व॒रि॒णाऽन्त॑रि॒क्षं॑ म॒हि॒त्वा ।
उ॒प॒स्थे॑ ते दे॒व्यदि॑ते॒ऽग्नि॑म॒न्नाद॑म॒न्नाद्या॑या ऽऽद॒धे ॥
आऽयं॑ गौः पृ॒श्नि॑र॒क॒मीद॑सनन् मा॒तरं॑ पुनः ।
पि॒तरं॑ च प्र॒यन्त्सु॑वः ॥
त्रिं॒श॒ब्द॒म वि॑ रा॒ज॒ति॒ वाक् प॑त॒ंगा॒य शि॑श्रि॒ये । प्र॒त्य॒स्य॑ वह॒ द्यु॒भिः॑ ॥
अ॒स्य प्रा॒णाद॑पा॒न॒त्यन्त॑श्चरति रो॒चना॑ । व्य॒ख्यन्॑ म॒हि॒षः सु॑वः ॥
॥
य॒त्त्वा-[] 10

1.5.3.1 (Padam)

भूमिः । भूम्ना । द्यौः । वरिणा । अन्तरिक्षम् । महित्वेति महि-त्वा ॥
उपस्थ इत्युप – स्थे । ते । देवि । अदिते । अग्निम् ।
अन्नादमित्यन्न – अदम् । अन्नाद्यायेत्यन्न – अद्याय । एति ।
दधे ॥ एति । अयम् । गौः । पृश्निः । अक्रमीत् । असनत् ।
मातरम् । पुनः ॥ पितरम् । च । प्रयन्निति प्र – यन् । सुवः ॥
त्रिंशत् । धाम । वीति । राजति । वाक् । पतङ्गाय । शिश्रिये ॥
प्रतीति । अस्य । वह । द्युभिरिति द्यु – भिः । अस्य ।
प्राणादिति प्र – अनात् । अपानतीत्यप – अनती । अन्तः । चरति ।
रोचना ॥ वीति । अख्यत् । महिषः । सुवः ॥ यत् । त्वा । 10 (50)

1.5.3.2

क्रुद्धः परोवप मन्युना यदवर्त्या ।
सुकल्पमग्ने तत्तव पुनस्त्वोदीपयामसि ॥
यत्ते मन्युपरोप्तस्य पृथिवीमनु दध्वसे ।
आदित्या विश्वे तद्देवा वसवश्च समाभरन् ॥

मनो॑ ज्योति॑र् जुषता॑माज्यं॑ विच्छिन्नं॑ यज्ञं॑ समिमं॑ दधातु ।

बृहस्पति॑स्तनुतामिमं॑ नो विश्वे॑ देवा इह॑ मादयन्तां ॥

सप्त॑ ते अग्ने॑ समिधः॑ सप्त॑ जिह्वाः॑ सप्तर॑. – [] 11

1.5.3.2 (Padam)

क्रुद्धः॑ । परो॑वपेति॑ परा – उप॑व । मन्युना॑ । यत् । अव॑र्त्या ॥

सुक॑ल्पमिति॑ सु – कल्प॑म् । अग्ने॑ । तत् । तव॑ । पुनः॑ । त्वा ।

उदि॑ति । दी॒पया॑मसि ॥ यत् । ते । मन्यु॑परो॒प्तस्येति॑ मन्यु॑-परो॒प्तस्य॑ ।

पृथि॑वीम् । अन्वि॑ति । दध्व॑से ॥ आदि॑त्याः । विश्वे॑ । तत् । देवाः॑ ।

वस॑वः । च । समा॑भरन्निति॑ सं – आ॑भरन् ॥ मनः॑ । ज्योतिः॑ ।

जुष॑ताम् । आ॒ज्यम् । विच्छि॑न्नमिति॑ वि – छिन्न॑म् । यज्ञ॑म् ।

समि॑ति । इ॒मम् । दधा॑तु ॥ बृहस्प॑तिः । तनु॑ताम् । इ॒मम् । नः॑ ।

विश्वे॑ । देवाः॑ । इह॑ । माद॑यन्ताम् ॥ सप्त॑ । ते । अग्ने॑ । समि॑ध इति॑

सं – इधः॑ । सप्त॑ । जिह्वाः॑ । सप्त॑ । 11 (50)

1.5.3.3

षयः सप्त धाम प्रियाणि ।

सप्त होत्राः सप्तधा त्वा यजन्ति सप्त योनीरा पृणस्वा घृतेन ॥

पुनरूर्जा नि वर्तस्व पुनरग्न इषाऽऽयुषा । पुनर्नः पाहि विश्वतः ॥

सह रय्या नि वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया ।

विश्वस्निया विश्वतस्परि ॥

लेकः सलेकः सुलेकस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु केतः

सकेतः सुकेतस्ते न () आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु विवस्वाऽ

अदिति र्देवजूतिस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु ॥ 12

1.5.3.3 (Padam)

ऋषयः । सप्त । धाम । प्रियाणि ॥ सप्त । होत्राः । सप्तधेति

सप्त – धा । त्वा । यजन्ति । सप्त । योनीः । एति । पृणस्व ।

घृतेन ॥ पुनः । ऊर्जा । नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने । इषा ।

आयुषा ॥ पुनः । नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रय्या । नीति ।

व॒र्तस्व॑ । अ॒ग्ने॑ । पि॒न्वस्व॑ । धा॒रया॑ ॥ वि॒श्व॒फ॒स्नि॒येति॑
वि॒श्व – फ॒स्नि॒या । वि॒श्वतः॑ । परि॑ ॥ ले॒कः । स॒ले॒क इति॑
स – ले॒कः । सु॒ले॒क इति॑ सु – ले॒कः । ते । नः । आ॒दि॒त्याः ।
आ॒ज्यम्॑ । जु॒षा॒णाः । वि॒यन्तु॑ । के॒तः । स॒के॒त इति॑ स – के॒तः ।
सु॒के॒त इति॑ सु – के॒तः । ते । नः () । आ॒दि॒त्याः । आ॒ज्यम्॑ ।
जु॒षा॒णाः । वि॒यन्तु॑ । वि॒वस्वा॑न् । अ॒दि॒तिः । दे॒व॒जू॒ति॒रिति॑
दे॒व – जू॒तिः । ते । नः । आ॒दि॒त्याः । आ॒ज्यम्॑ । जु॒षा॒णाः ।

वि॒यन्तु॑ ॥ 12 (63)

(त्वा-जिह्वाः सप्त-सुकेतस्ते न-स्त्रयो दश च) (A3)

1.5.4.1

भू॒मि॑ भू॒म्ना॑ द्यौ॑ व॒रि॒णे॒त्याहा॑-ऽऽशि॒षै॒वैन॑मा ध॒त्ते॒सर्पा॑ वै जी॒र्य॑न्तो
ऽम॒न्यन्त॑ स ए॒तं क॑स॒र्णी॒रः का॒द्र॒वे॒यो म॒न्त्र॑मप॒श्यत् ततो॑ वै ते
जी॒र्णा॒स्त॒नूर॑पा॒घ्नत॑ सर्प॒रा॒ज्ञि॒या ऋ॒ग्भि॑ गार्॒ह॒प॒त्य॒मा द॑धाति
पुन॑र्न॒वमे॑वैन॒म॒जरं॑ कृ॒त्वा ऽऽ*ध॒त्ते॒ऽथो॑ पू॒तमे॑व पृ॒थि॒वीम॒न्नाद्यं॑
नो॒पा॒न॒म॒थ्सै॑तं – [] 13

1.5.4.1 (Padam)

भूमिः । भूम्ना । द्यौः । वरिणा । इति । आह । आशिषेत्या ॥ – शिषा ॥
एव । एनम् । एति । धत्ते । सर्पाः । वै । जीर्यन्तः । अमन्यन्त ।
सः । एतम् । कसर्णीरः । काद्रवेयः । मन्त्रम् । अपश्यत् । ततः ।
वै । ते । जीर्णाः । तनूः । अपेति । अघ्नत । सर्पराज्ञिया इति
सर्प – राज्ञियाः । ऋग्भिरित्यृक् – भिः । गार्हपत्यमिति
गार्ह – पत्यम् । एति । दधाति । पुनर्नवमिति पुनः – नवम् । एव ।
एनम् । अजरम् । कृत्वा । एति । धत्ते । अथो इति । पूतम् ।
एव । पृथिवीम् । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । न । उपेति । अनमत् ।
सा । एतम् । 13 (50)

1.5.4.2

मन्त्रमपश्यत् ततो वै तामन्नाद्यमुपानमद्यथ – सर्पराज्ञिया ऋग्भिर्
गार्हपत्य – मादधात्यन्नाद्यस्या वरुध्या अथो अस्यामेवैनं प्रतिष्ठितमा
धत्ते यत्त्वा क्रुद्धः परोवपेत्याहाप हुत एवास्मै तत्

पुन॑स्त्वो॒दी॒प॒याम॑सीत्या॒ह॒ समि॑न्ध ए॒वैनं॑ य॒त्ते म॒न्यु॒परो॑प्त॒स्येत्या॑ह
दे॒वता॑भिरे॒वै – [] 14

1.5.4.2 (Padam)

मन्त्र॑म् । अ॒प॒श्यत् । ततः॑ । वै । ताम् । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न – अद्य॑म् ।
उ॒पेति॑ । अ॒न॒मत् । यत् । सर्प॑रा॒ज्ञिया॑ इति॑ सर्प॑ – रा॒ज्ञियाः॑ ।
ऋ॒ग्भिरि॑त्यृक् – भिः । गा॒र्ह॒प॒त्यमि॑ति गा॒र्ह – प॒त्यम् ।
आ॒द॒धाती॑त्या – द॒धाति॑ । अ॒न्नाद्य॑स्येत्य॒न्न – अद्य॑स्य ।
अ॒व॒रु॒ध्या इ॒त्यव॑ – रु॒ध्यै । अथो॑ इति॑ । अ॒स्याम् । ए॒व । ए॒नम् ।
प्रति॑ष्ठि॒तमि॑ति॒ प्रति॑ – स्थि॒तम् । एति॑ । ध॒त्ते । यत् । त्वा । क्रु॒द्धः ।
प॒रो॒व॒पेति॑ प॒रा – उ॒वप॑ । इति॑ । आ॒ह । अ॒पेति॑ । हु॒ते । ए॒व ।
अ॒स्मै । तत् । पुनः॑ । त्वा । उ॒दि॒ति । दी॒प॒याम॑सि । इति॑ । आ॒ह ।
स॒मि॒ति । इ॒न्धे । ए॒व । ए॒नम् । यत् । ते । म॒न्यु॒परो॑प्त॒स्येति॑
म॒न्यु – प॒रो॒प्त॒स्य । इति॑ । आ॒ह । दे॒वता॑भिः । ए॒व । 14 (50)

1.5.4.3

न॒ सं॑ भ॒रति॑ वि॒ वा ए॒तस्य॑ य॒ज्ञश्छि॑द्यते॒ योऽग्नि॑मु॒द्वास॑यते॒
बृ॒हस्प॑तिव॒त्यर्चो॑प॒ तिष्ठ॑ते ब्र॒ह्म वै दे॒वानां॑ बृ॒हस्प॑ति ब्र॒ह्मणै॑व
य॒ज्ञं सं॑ द॒धाति॑ वि॒च्छिन्नं॑ य॒ज्ञं स॒मिमं॑ द॒धात्वित्या॑ह सं॒तत्यै॑
वि॒श्वे दे॒वा इ॒ह मा॑दयन्ता॒मित्या॑ह स॒न्तत्यै॑व य॒ज्ञं दे॒वेभ्योऽनु॑ दि॒शति॑
स॒प्त ते अ॒ग्ने स॒मिधः॑ स॒प्त जि॒ह्वा – [] 15

1.5.4.3 (Padam)

ए॒नम् । स॒मिति॑ । भ॒रति॑ । वी॒ति । वै । ए॒तस्य॑ । य॒ज्ञः । छि॒द्यते॑ ।
यः । अ॒ग्निम् । उ॒द्वास॑यत॒ इत्यु॑त् – वा॒सय॑ते । बृ॒हस्प॑तिव॒त्येति॑
बृ॒हस्प॑ति – व॒त्या । ऋ॒चा । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑ते । ब्र॒ह्म । वै । दे॒वाना॑म् ।
बृ॒हस्प॑तिः । ब्र॒ह्मणा॑ । ए॒व । य॒ज्ञम् । स॒मिति॑ । द॒धाति॑ ।
व॒च्छिन्न॑मिति॒ वि॒च्छिन्न॑म् । य॒ज्ञम् । स॒मिति॑ । इ॒मम् । द॒धातु॑ । इति॑ ।
आ॒ह । सं॒तत्या॑ इति॒ सं – त॒त्यै । वि॒श्वे॑ । दे॒वाः । इ॒ह । मा॑दयन्ता॒म् ।
इति॑ । आ॒ह । स॒न्तत्ये॑ति॒ सं – त॒त्यै । ए॒व । य॒ज्ञम् । दे॒वेभ्यः॑ ।

अ॒न्वि॒ति॑ । दि॒श॒ति॑ । स॒प्त । ते । अ॒ग्ने॒ । स॒मि॒ध इति॑ सं – इ॒धः॑ ।

स॒प्त । जि॒ह्वाः॑ । 15 (50)

1.5.4.4

इ॒त्याह॑ स॒प्तस॒प्त॒ वै स॒प्त॒धाऽग्नेः॑ प्रि॒यास्त॒नुव॒स्ता ए॒वाव॑ रु॒न्धे
पुन॑रू॒र्जा स॒ह र॒य्येत्य॒भितः॑ पु॒रोडा॑श॒माहु॒ती जु॒होति॑ यज॒मान॑मे॒वोर्जा
च र॒य्या चो॒भय॑तः परि गृ॒ह्णा॒त्यादि॒त्या वा अ॒स्माल्लो॒काद॒मुं
ँलो॒कमा॒यन्ते॑ऽमु॒ष्मिन् ँलो॒के व्य॑तृष्यन्त इ॒मं ँलो॒कं पुन॑र॒भ्यवे॒त्या
ऽग्नि॑मा॒धायै॒तान् () हो॒मान॑जुहवुस्त आ॒धर्नु॒वन्ते सु॒वर्गं ँलो॒कमा॒यन्
यः प॒राची॑नं पुन॒राधे॒याद॒ग्नि॑मा॒दधी॑त स ए॒तान् हो॒मां
जुहु॑याद्यामे॒वाऽऽदि॒त्या ऋ॒द्धि॒माध॑र्नु॒वन् ता॒मेव॑ध॒र्नोति॑ ॥ 16

1.5.4.4 (Padam)

इति॑ । आ॒ह । स॒प्तस॒प्तेति॑ स॒प्त – स॒प्त । वै । स॒प्त॒धेति॑
स॒प्त – धा । अ॒ग्नेः॑ । प्रि॒याः । त॒नुवः॑ । ताः । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
पुनः॑ । ऊ॒र्जा । स॒ह । र॒य्या । इति॑ । अ॒भितः॑ । पु॒रोडा॑शम् ।
आ॒हु॒ती इत्या॑ – हु॒ती । जु॒होति॑ । यज॒मानम् । ए॒व । ऊ॒र्जा । च ।

र॒य्या । च॒ । उ॒भय॑तः । प॒रीति॑ । गृ॒ह्णा॒ति । आ॒दि॒त्याः । वै । अ॒स्मात् ।
लो॒कात् । अ॒मुम् । लो॒कम् । आ॒यन् । ते । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के ।
वी॒ति । अ॒तृ॒ष्यन् । ते । इ॒मम् । लो॒कम् । पु॒नः ।
अ॒भ्यवे॑त्येत्यभि – अ॒वेत्य॑ । अ॒ग्निम् । आ॒धाये॑त्या – धा॒य ।
ए॒तान् () । हो॒मान् । अ॒जु॒हवुः । ते । आ॒ध्नु॒वन् । ते । सु॒वर्ग॑मिति
सु॒वः – गम् । लो॒कम् । आ॒यन् । यः । प॒रा॒चीन॑म् ।
पु॒नरा॑धेयादिति पु॒नः – आ॒धेया॑त् । अ॒ग्निम् । आ॒दधी॑तेत्या – दधी॑त ।
सः । ए॒तान् । हो॒मान् । जु॒हुया॑त् । या॒म् । ए॒व । आ॒दि॒त्याः ।
ऋ॒द्धि॑म् । आ॒ध्नु॒वन् । ता॒म् । ए॒व । ऋ॒ध्नो॑ति ॥ 16 (75)

(सै॒तं-दे॒वता॑भिरे॒व-जि॒ह्वा-ए॒तान्-पञ्च॑विं॒शति॑श्च) (A4)

1.5.5.1

उ॒प॒प्रय॑न्तो॒ अ॒ध्व॒रं म॑न्त्रं॒ वो॑चे॒मा॒ग्नये॑ । आ॒रे अ॒स्मे च॑ शृ॒ण्व॒ते ॥
अ॒स्य प्र॒त्ना॒मनु॑ द्यु॒तं शु॒क्रं दु॒दुहे॑ अ॒हयः॑ । प॒यः स॒हस्र॑सामृषिं ॥
अ॒ग्नि॒र्मूर्धा॑ दि॒वः क॒कु॒त्प॑तिः पृथि॒व्या अ॒यं ।
अ॒पां रे॒तांसि॑ जि॒न्वति॑ ॥

अ॒यमि॒ह प्र॒थमो॑ धा॒यि धा॒तृभि॒र्होता॑ यजि॒ष्ठो अ॒ध्वरे॒ष्वीड्यः॑ ।

यम॑प्र॒वानो॑ भृ॒गवो॑ विरु॒रुचु॑र्वनेषु चि॒त्रं वि॒भुवं॑ वि॒शेवि॑शे ॥

उ॒भा वा॒मिन्द्रा॑ग्नी आ॒हुव॑ध्या – [] 17

1.5.5.1 (Padam)

उप॒प्रय॑न्त इत्युप – प्र॒यन्तः॑ । अ॒ध्वर॑म् । मन्त्र॑म् । वो॒चेम॑ । अ॒ग्नये॑ ॥

आ॒रे । अ॒स्मे इति॑ । च । शृ॒ण्वते॑ ॥ अ॒स्य । प्र॒त्नाम् । अ॒न्विति॑ ।

द्यु॒तम् । शु॒क्रम् । दु॒दुहे॑ । अ॒हयः॑ ॥ प॒यः । स॒हस्र॑सामिति॑

स॒हस्र॑ – साम् । ऋ॒षिम् ॥ अ॒ग्निः । मूर्धा॑ । दि॒वः । क॒कुत् । प॒तिः ।

पृ॒थि॒व्याः । अ॒यम् ॥ अ॒पाम् । रेता॑सि । जि॒न्वति॑ ॥ अ॒यम् । इ॒ह ।

प्र॒थमः॑ । धा॒यि । धा॒तृभि॒रिति॑ धा॒तृ – भिः॑ । हो॒ता । यजि॑ष्ठः ।

अ॒ध्वरे॑षु । ई॒ड्यः॑ ॥ यम् । अ॒प्न॒वानः॑ । भृ॒गवः॑ ।

वि॒रु॒रुचु॑रिति॑ वि – रु॒रुचुः॑ । वने॑षु । चि॒त्रम् । वि॒भुव॑मिति॑

वि – भु॒वम् । वि॒शेवि॑श इति॑ वि॒शे – वि॒शे ॥ उ॒भा । वा॒म् ।

इन्द्रा॑ग्नी इतीन्द्र – अ॒ग्नी । आ॒हुव॑ध्यै । 17 (50)

1.5.5.2

उ॒भा रा॒धसः॑ सह॑ मा॒दय॑ध्यै॑ ॥

उ॒भा दा॒तारा॑वि॒षां र॑यी॒णामु॒भा वा॑ज॒स्य सा॒तये॑ हु॒वे वां॑ ॥

अ॒यं ते॒ योनि॑र् ऋ॒त्वियो॒ यतो॑ जा॒तो अ॒रोच॑थाः ।

तं जा॒नन्न॑ग्न आ रो॒हाथा॑ नो वर्द्ध॒या र॒यिं ॥

अ॒ग्न आयू॑षि॒ पव॑स आ सु॒वोर्ज॑मिषं च नः ।

आ॒रे बा॑धस्व दु॒च्छुनां॑ ॥

अ॒ग्ने प॑वस्व स्व॒पा अ॒स्मे वर्चः॑ सु॒वीर्यं॑ ।

दध॒त्पोष॑ र॒यिं – [] 18

1.5.5.2 (Padam)

उ॒भा । रा॒धसः॑ । सह॑ । मा॒दय॑ध्यै॑ ॥ उ॒भा । दा॒तारौ॑ । इ॒षाम् ।

र॑यी॒णाम् । उ॒भा । वा॑ज॒स्य । सा॒तये॑ । हु॒वे । वा॒म् ॥ अ॒यम् । ते॒ ।

यो॒निः । ऋ॒त्वियः॑ । यतः॑ । जा॒तः । अ॒रोच॑थाः ॥ तम् । जा॒नन् ।

अ॒ग्ने । ए॒ति । रो॒ह । अथ॑ । नः॑ । वर्द्ध॒य । र॒यिम् ॥ अ॒ग्ने ।

आयू॑षि । प॒वसे॑ । ए॒ति । सु॒व । उ॒र्जम् । इ॒षम् । च॒ । नः॑ ॥ आ॒रे ।

बा॒ध॒स्व । दु॒च्छु॒नाम् ॥ अ॒ग्ने॑ । प॒व॒स्व । स्व॒पा इति॑ सु – अ॒पाः॑ ।
अ॒स्मे इति॑ । वर्चः॑ । सु॒वी॒र्य॒मिति॑ सु – वी॒र्य॑म् ॥ द॒धत् । पो॒षम् ।
र॒यिम् । 18 (50)

1.5.5.3

म॒यि ॥

अ॒ग्ने॑ पा॒वक॑ रो॒चिषा॑ म॒न्द्रया॑ दे॒व जि॒ह्वया॑ । आ दे॒वान् व॒क्षि॑ य॒क्षि॑ च ॥
स नः॑ पा॒वक॑ दी॒दिवो॑ऽग्ने॑ दे॒वाꣳ इ॒हा ऽऽ*व॒ह । उप॑ य॒ज्ञꣳ ह॒विश्च॑ नः ॥
अ॒ग्निः शु॒चि॒व्रत॑त॒मः शु॒चि॒र्वि॒प्रः शु॒चिः क॒विः । शु॒ची रो॒चत॑ आ॒हुतः॑ ॥
उद॑ग्ने शु॒चय॑स्त॒व शु॒क्रा भ्राज॑न्त ई॒रते॑ । तव॑ ज्योतीꣳष्य॒र्चयः॑ ॥

आ॒यु॒र्दा अ॒ग्नेऽस्या॑यु॒र्मे – [] 19

1.5.5.3 (Padam)

म॒यि ॥ अ॒ग्ने॑ । पा॒वक॑ । रो॒चिषा॑ । म॒न्द्रया॑ । दे॒व जि॒ह्वया॑ ॥ एति॑ ।
दे॒वान् । व॒क्षि॑ । य॒क्षि॑ । च ॥ सः । नः । पा॒वक॑ । दी॒दिवः॑ । अ॒ग्ने॑ ।
दे॒वान् । इ॒ह । एति॑ । व॒ह ॥ उपेति॑ । य॒ज्ञम् । ह॒विः । च । नः ॥
अ॒ग्निः । शु॒चि॒व्रत॑त॒म इति॑ शु॒चि॒व्रत॑ – त॒मः । शु॒चिः । वि॒प्रः ।

शुचिः॑ । क॒विः॑ ॥ शुचिः॑ । रो॒च॒ते॑ । आ॒हु॒त॒ इत्या॑ – हु॒तः॑ ॥ उ॒दि॒ति॑ ।
अ॒ग्ने॑ । शुच॑यः । तव॑ । शु॒क्राः॑ । भ्राज॑न्तः । ई॒र॒ते॑ ॥ तव॑ ।
ज्योती॑षि । अ॒र्च॑यः ॥ आ॒यु॒र्दा॑ इत्या॒युः – दाः॑ । अ॒ग्ने॑ । अ॒सि॑ ।
आ॒युः॑ । मे॑ । 19 (50)

1.5.5.4

दे॒हि॒ वर्चो॑दा अ॒ग्नेऽसि॑ वर्चो॑ मे दे॒हि॒ तनू॑पा अ॒ग्नेऽसि॑ त॒नु॒वं मे॑
पा॒ह्य॒ग्ने॒ यन्मे॑ त॒नु॒वा॒ ऊ॒नं॑ तन्म॒ आ॒ पृ॒ण॒ चि॒त्रा॒व॒सो॑ स्व॒स्ति॒ ते॑
पा॒र॒म॒शी॒येन्॑ धा॒ना॒स्त्वा॒ श॒त॒ष् हि॒मा॑ द्यु॒म॒न्तः॑ स॒मि॒धी॒म॒हि॒ वय॑स्व॒न्तो॑
वय॑स्कृ॒तं य॑श॒स्व॒न्तो॑ यश॒स्कृ॒त॒ष् सु॒वी॒रा॒सो॑ अ॒दा॒भ्यं॑ ।
अ॒ग्ने॑ स॒प॒त्न॒दं॒भ॒नं॑ व॒र्षि॒ष्ठे॒ अधि॑ ना॒के॑ ॥
सं त्वम॑ग्ने॒ सूर्य॑स्य॒ वर्च॑सा () ऽग॒थाः॒ स॒मृ॒षी॒णा॑ स्तु॒तेन॑ सं प्रि॒येण॑
धा॒म्ना॑ ।
त्वम॑ग्ने॒ सूर्य॑वर्चा॒ असि॑ सं मा॒मा॒यु॒षा॒ वर्च॑सा प्र॒जया॑ सृ॒ज ॥ 20

1.5.5.4 (Padam)

दे॒हि । वर्चो॑दा इति॑ वर्चः- दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि । वर्चः॑ । मे । दे॒हि ।
त॒नूपा इति॑ तनू - पाः । अ॒ग्ने । अ॒सि । त॒नुव॑म् । मे । पा॒हि ।
अ॒ग्ने ॥ यत् । मे । त॒नुवाः॑ । ऊ॒नम् । तत् । मे । ए॒ति । पृ॒ण ।
चि॒त्राव॑सो इति॑ चि॒त्र - व॒सो । स्व॒स्ति । ते । पा॒रम् । अ॒शीय॑ ।
इ॒न्धा॒नाः । त्वा । श॒तम् । हि॒माः । द्यु॒मन्त॑ इति॑ द्यु- मन्तः॑ । स॒मि॒ति ।
इ॒धी॒म॒हि । व॒यस्व॑न्तः । व॒यस्कृ॑तमि॒ति व॒यः-कृ॑तम् । य॒शस्व॑न्तः ।
य॒शस्कृ॑तमि॒ति य॒शः - कृ॑तम् । सु॒वीरा॑स इति॑ सु - वी॒रासः॑ ।
अ॒दा॒भ्यम् ॥ अ॒ग्ने । स॒प॒न्नदं॑भ॒नमि॒ति स॒प॒न्न - दं॑भ॒नम् । वर्॒ष्पि॑ष्ठे ।
अ॒धी॒ति । नाके॑ ॥ स॒मि॒ति । त्वम् । अ॒ग्ने । सूर्य॑स्य । वर्च॑सा () ।
अ॒ग॒थाः । स॒मि॒ति । ऋ॒षी॑णाम् । स्तु॒तेन॑ । स॒मि॒ति । प्रि॒येण॑ ।
धा॒म्ना ॥ त्वम् । अ॒ग्ने । सूर्य॑वर्चा इति॑ सूर्य - वर्चाः॑ । अ॒सि ।
स॒मि॒ति । मा॒म् । आ॒यु॒षा । वर्च॑सा । प्र॒जये॑ति प्र - जया॑ ।

सृज ॥ 20 (67)

(आ॒हु॒व॒द्ध्यै-पोष॑र् रयिं-मे-वर्च॑सा-स॒प्त द॑श च) (A5)

1.5.6.1

सं प॒श्यामि॑ प्र॒जा अ॒हमि॑डप्रजसो मान॒वीः । सर्वा॑ भवन्तु नो गृ॒हे ॥
अ॒ंभः स्था॒म्भो वो॑ भक्षीय॒ महः॑ स्थ॒ महो॑ वो भक्षीय॒ सहः॑ स्थ॒ सहो॑
वो भक्षीयो॒र्जः स्थो॒र्जं वो॑ भक्षीय॒ रेवती॑ रम॒ध्वम॒स्मिन् लो॒केऽस्मिन्॑
गो॒ष्ठेऽस्मिन्॑ क्षये॒ऽस्मिन् योना॑वि॒हैव स्तेतो॑ माऽप॒ गात॑ ब॒ह्वीमे॑

भूयास्त – [] 21

1.5.6.1 (Padam)

समि॑ति । प॒श्यामि॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अ॒हम् । इ॒डप्रज॑स
इती॑ड – प्र॒जसः॑ । मान॒वीः ॥ सर्वाः॑ । भव॑न्तु । नः । गृ॒हे ॥ अ॒ंभः ।
स्थ । अ॒म्भः । वः । भक्षी॑य । महः॑ । स्थ । महः॑ । वः । भक्षी॑य ।
सहः॑ । स्थ । सहः॑ । वः । भक्षी॑य । ऊ॒र्जः । स्थ । ऊ॒र्जम् । वः ।
भक्षी॑य । रेवतीः॑ । रम॒ध्वम् । अ॒स्मिन् लो॒के । अ॒स्मिन् गो॒ष्ठ इति॑
गो-स्थे॑ । अ॒स्मिन् क्षये॑ । अ॒स्मिन् योना॑ । इ॒ह । ए॒व । स्त ।
इतः॑ । मा । अपे॑ति । गा॒त । ब॒ह्वीः । मे । भूया॑स्त । 21 (50)

1.5.6.2

स॒ह॒हि॒ता॒ऽसि॑ वि॒श्वरू॒पीरा॑ मो॒र्जा वि॒शा ऽऽ*गौ॑प॒त्येना॑ ऽऽ*रा॒यस्पो॑षेण
सह॒स्रपो॑षं वः पु॒ष्यासं॑ मयि॒ वो रा॒यः श्रय॑न्तां ॥

उप॑ त्वा॒ग्ने दि॒वेदि॒वे दो॑षावस्तर्द्धि॒या व॒यं । नमो॑ भ॒रन्त॑ ए॒मसि॑ ॥

राज॑न्तमध्व॒राणां॑ गो॒पामृ॑तस्य॒ दीदि॑विं । वर्द्ध॑मान॒ऽस्वे द॒मे ॥

स नः॑ पि॒तेव॑ सू॒नवे॑ग्ने सू॒पाय॑नो भ॒व । सच॑स्वा नः स्व॒स्तये॑ ॥

अग्ने – [] 22

1.5.6.2 (Padam)

स॒ह॒हि॒तेति॑ सं – हि॒ता । अ॒सि । वि॒श्वरू॒पीरिति॑ वि॒श्व – रू॒पीः ।
एति॑ । मा । ऊ॒र्जा । वि॒श । एति॑ । गौ॒प॒त्येन॑ । एति॑ । रा॒यः । पो॑षेण ।
सह॒स्रपो॑षमिति॑ सह॒स्र – पो॑षम् । वः । पु॒ष्यास॑म् । मयि॑ । वः ।
रा॒यः । श्रय॑न्ताम् ॥ उपेति॑ । त्वा । अग्ने॑ । दि॒वेदि॒व इति॑ दि॒वे-दि॒वे ।
दो॑षावस्त॒रिति॑ दो॑षा-वस्तः । धि॒या । व॒यम् ॥ नमः॑ । भ॒रन्तः । एति॑ ।
इ॒मसि॑ ॥ राज॑न्तम् । अध्व॒राणां॑ । गो॒पामिति॑ गो – पा॒म् । ऋ॒तस्य॑ ।
दीदि॑विम् ॥ वर्द्ध॑मानम् । स्वे । द॒मे ॥ सः । नः । पि॒ता । इ॒व ।

सू॒नवे॑ । अ॒ग्ने॑ । सू॒पा॒य॒न इति॑ सु – उ॒पा॒य॒नः । भ॒व ॥ स॒च॒स्व ।

नः । स्व॒स्तये॑ ॥ अ॒ग्ने॑ । 22 (50)

1.5.6.3

त्वं नो॑ अ॒न्त॒मः । उ॒त त्रा॒ता शि॒वो भ॒व व॒रू॒त्थ्यः ॥

तं त्वा॑ शोचि॒ष्ठ दी॒दिवः॑ । सु॒म्नाय॑ नू॒नमी॑महे स॒खिभ्यः॑ ॥

वसु॑र॒ग्नि वसु॑श्रवाः । अ॒च्छा नक्षि॑ द्यु॒मत्त॑मो र॒यिं दाः॑ ॥

ऊ॒र्जा वः॑ प॒श्याम्य॑ूर्जा मा प॒श्यत॑ रा॒यस्पोषे॑ण वः प॒श्यामि॑ रा॒यस्पोषे॑ण

मा प॒श्यते॑डाः स्थ मधु॒कृतः॑ स्यो॒ना मा ऽवि॑श॒तेरा॑ म॒दः ।

स॒हस्र॑पोषं॑ वः पु॒ष्यासं॑ – [] 23

1.5.6.3 (Padam)

त्वम् । नः । अ॒न्त॒मः ॥ उ॒त । त्रा॒ता । शि॒वः । भ॒व । व॒रू॒त्थ्यः ॥ तम् ।

त्वा । शोचि॒ष्ठ । दी॒दिवः॑ ॥ सु॒म्नाय॑ । नू॒नम् । ई॒महे॑ । स॒खिभ्य॑ इति॒

स॒खि – भ्यः॑ ॥ वसुः । अ॒ग्निः । वसु॑श्रवा इति॒ वसु॑ – श्रवाः ॥

अ॒च्छ । नक्षि॑ । द्यु॒मत्त॑म इति॒ द्यु॒मत् – त॒मः । र॒यिम् । दाः॑ ॥

ऊ॒र्जा । वः॑ । प॒श्यामि॑ । ऊ॒र्जा । मा । प॒श्यत॑ । रा॒यः । पोषे॑ण । वः॑ ।

प॒श्या॒मि । रा॒यः । पो॒षे॒ण । मा । प॒श्य॒त । इ॒डाः । स्थ । म॒धु॒कृ॒त
इति॑ म॒धु – कृ॒तः । स्यो॒नाः । मा । ए॒ति । वि॒श॒त । इ॒राः ।
म॒दः ॥ स॒ह॒स्र॒पो॒षमि॒ति स॒ह॒स्र – पो॒षम् । वः । पु॒ष्या॒सम् । 23 (50)

1.5.6.4

म॒यि वो॒ रा॒यः श्र॒यन्तां ॥
तत्स॒वि॒तुर्व॒रे॒ण्यं भ॒र्गो दे॒वस्य॑ धी॒महि॑ । धि॒यो यो॒नः प्र॒चो॒दया॑त् ॥
सो॒मान॑ ७ स्वर॑णं कृ॒णु॒हि ब्र॒ह्म॒णस्प॑ते । क॒क्षी॒वन्तं॑ यँ औ॒शि॒जं ॥
क॒दा च॒न स्त॒रीर॑सि॒ नेन्द्र॑ स॒श्रसि॑ दा॒शुषे॑ ।
उपो॑पे॒न्नु म॒घव॑न्भू॒य इ॒न्नु ते॒ दानं॑ दे॒वस्य॑ पृ॒च्यते ॥
परि॑ त्वा॒ग्ने पु॒रं व॒यं वि॒प्र ७ स॒हस्य॑ धी॒महि॑ ।
धृ॒ष॒द्वर्णं॑ () दि॒वेदि॑वे भे॒त्तारं॑ भ॒ङ्गु॒राव॑तः ॥
अ॒ग्ने गृ॑ह॒पते॑ सु॒गृह॑प॒तिर॒हं त्वया॑ गृ॒हप॑ति॒ना भू॒यास॑ ७ सु॒गृह॑प॒तिर्म॒या
त्वं गृ॑ह॒पति॑ना भू॒याः श॒त ७ हि॒मा॒स्ता॒माशि॑ष॒मा शा॑से तन्त॒वे
ज्यो॑ति॒ष्मतीं॑ ता॒माशि॑ष॒मा शा॑से ऽमु॒ष्मै ज्यो॑ति॒ष्मतीं॑ ॥ 24

1.5.6.4 (Padam)

मयि॑ । वः॑ । रायः॑ । श्रय॑न्ता॒म् ॥ तत् । स॒वि॒तुः॑ । वरे॑ण्यम् । भर्गः॑ ।
दे॒वस्य॑ । धी॒महि॑ ॥ धि॒यः॑ । यः । नः॑ । प्र॒चो॒दया॒दिति॑ प्र-चो॒दया॑त् ॥
सो॒मान॑म् । स्वर॑णम् । कृ॒णु॒हि । ब्र॒ह्म॒णः॑ । प॒ते ॥
कक्षी॑वन्तमि॒ति कक्षी॑ – व॒न्तम् । यः । औ॒शि॒जम् । क॒दा । च॒न ।
स्त॒रीः । अ॒सि । न । इ॒न्द्र । स॒श्र॒सि । दा॒शु॒षे ॥ उ॒पो॒पेत्यु॑प – उ॒प ।
इत् । नु । म॒घव॑न्निति॒ मघ॑ – व॒न् । भु॒यः । इत् । नु । ते । दा॒नम् ।
दे॒वस्य॑ । पृ॒च्य॒ते ॥ प॒री॒ति । त्वा । अ॒ग्ने । पु॒रम् । व॒यम् । वि॒प्रम् ।
स॒ह॒स्य । धी॒महि॑ ॥ धृ॒ष॒द्वर्ण॑मि॒ति धृ॒षत् – वर्ण॑म् () । दि॒वेदि॑व इति॒
दि॒वे – दि॒वे । भे॒त्ता॒रम् । भ॒ङ्गु॒राव॑त इति॒ भ॒ङ्गु॒र-व॑तः ॥ अ॒ग्ने ।
गृ॒ह॒प॒त इति॑ गृ॒ह – प॒ते । सु॒गृ॒ह॒प॒तिरि॑ति सु – गृ॒ह॒प॒तिः । अ॒हम् ।
त्वया॑ । गृ॒ह॒प॒तिने॑ति गृ॒ह – प॒तिना॑ । भू॒या॒सम् । सु॒गृ॒ह॒प॒तिरि॑ति
सु – गृ॒ह॒प॒तिः । मया॑ । त्वम् । गृ॒ह॒प॒तिने॑ति गृ॒ह – प॒तिना॑ । भू॒याः ।
श॒तम् । हि॒माः । ताम् । आ॒शि॒षमि॑त्या – शि॒षम् । ए॒ति । शा॒से ।
त॒न्त॒वे । ज्यो॑तिष्मतीम् । ताम् । आ॒शि॒षमि॑त्या – शि॒षम् । ए॒ति ।

शा॒से । अ॒मुष्मै॑ । ज्योति॑ष्मतीम् ॥ 24 (79)

(भू॒यास्त॑-स्व॒स्तये॑ऽग्ने-पु॒ष्यासं॑-धृ॒षद्वर्ण॑-मेका॒न्न त्रि॒श॒च्च) (A6)

1.5.7.1

अ॒य॒ज्ञो वा ए॒ष योऽसा॑मोप॒प्रय॑न्तो अ॒ध्वर॑मित्या॒ह स्तोम॑मेवा॒स्मै
युन॑क्त्युपेत्या॒ह प्र॒जा वै प॒शव॑ उपे॒मं लो॒कं प्र॒जामे॒व प॒शूनि॑मं
लो॒कमुपै॑त्यस्य प्र॒त्नाम॑नु द्युत॑मित्या॒ह सुव॑र्गो वै लो॒कः प्र॒त्नः
सुव॑र्गमे॒व लो॒कं स॒मारो॑हत्यग्नि॒मूर्द्धा॑ दि॒वः

क॒कुदि॑त्या॒ह मूर्धा॑न- [] 25

1.5.7.1 (Padam)

अ॒य॒ज्ञः । वै । ए॒षः । यः । अ॒सा॒मा । उ॒प॒प्र॒य॒न्त इत्यु॑प - प्र॒य॒न्तः ।
अ॒ध्वर॑म् । इति॑ । आ॒ह । स्तोम॑म् । ए॒व । अ॒स्मै । युन॑क्ति । उपेति॑ ।
इति॑ । आ॒ह । प्र॒जेति॑ प्र - जा । वै । प॒शवः॑ । उपेति॑ । इ॒मम् ।
लो॒कम् । प्र॒जामि॑ति प्र - जा॒म् । ए॒व । प॒शून् । इ॒मम् । लो॒कम् ।
उपेति॑ । ए॒ति । अ॒स्य । प्र॒त्नाम् । अ॒न्वि॑ति । द्युत॑म् । इति॑ । आ॒ह ।
सुव॑र्ग इति॑ सुवः - गः । वै । लो॒कः । प्र॒त्नः ।

सुवर्गमिति॑ सुवः – गम् । ए॒व । लो॒कम् । स॒मारो॑ह॒तीति॑
सं – आ॒रो॑हति । अ॒ग्निः । मूर्धा॑ । दि॒वः । क॒कुत् । इति॑ । आ॒ह ।
मूर्धा॑निम् । 25 (50)

1.5.7.2

मे॒वैन॑ꣳ स॒माना॑नां॑ करोत्यथो॑ दे॒वलो॒कादे॒व म॑नुष्यलो॒के प्र॑ति
तिष्ठत्ययमि॒ह प्र॑थमो॑ धा॒यि धा॒तृभि॒रित्या॑ह॒ मुख्य॑मे॒वैनं॑ करोत्यु॒भा
वा॑मिन्द्रा॒ग्नी आ॒हुव॑ध्या॒ इत्या॒हौजो॑ ब॒लमे॒वाव॑ रुन्धे॒ ऽयं॑ ते॒ योनि॑र्
ऋ॒त्विय॑ इत्या॒ह प॒शवो॑ वै र॒यिः प॒शूने॒वाव॑ रुन्धे॒ षड्भि॑रुप॒

तिष्ठते॒ षड्वा – [] 26

1.5.7.2 (Padam)

ए॒व । ए॒नम् । स॒माना॑नाम् । क॒रोति॑ । अथो॒ इति॑ । दे॒वलो॒कादि॑ति
दे॒व – लो॒कात् । ए॒व । म॒नुष्य॒लोक॑ इति॑ म॒नुष्य – लो॒के । प्र॑तीति॑ ।
तिष्ठ॑ति । अ॒यम् । इ॒ह । प्र॑थमः । धा॒यि । धा॒तृभि॒रिति॑ धा॒तृ – भिः॑ ।
इति॑ । आ॒ह । मु॒ख्यम् । ए॒व । ए॒नम् । क॒रोति॑ । उ॒भा । वा॒म् ।
इन्द्रा॒ग्नी इती॑न्द्र – अ॒ग्नी । आ॒हुव॑ध्यै । इति॑ । आ॒ह । ओ॒जः ।

बलम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । अ॒यम् । ते । यो॒निः । ऋ॒त्वियः॑ ।
 इति॑ । आ॒ह । प॒शवः॑ । वै । र॒यिः । प॒शून् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
 षड्भि॑रिति षट् – भिः । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । षट् । वै । 26 (50)

1.5.7.3

ऋ॒तव॑ ऋ॒तुष्वे॒व प्र॒ति ति॒ष्ठति॑ षड्भि॑रु॒त्तरा॑भि॒रुप॑ ति॒ष्ठते॑ द्वा॒दश॑ सं
 प॒द्यन्ते॑ द्वा॒दश॑ मा॒साः सँ॒वत्सरः॑ स॒म्वत्स॑र ए॒व प्र॒ति ति॒ष्ठति॑ यथा॑
 वै पु॒रुषो॑ऽश्वो गौ॒र्जीर्य॑त्ये॒वम॒ग्नि॒राहि॑तो जी॒र्यति॑ स॒म्वत्स॑रस्य
 प॒रस्ता॑दा॒ग्नि॒पाव॑मा॒नीभि॒रुप॑ ति॒ष्ठते॑ पु॒नर्न॒वमे॒वैन॑म॒जरं॑ क॒रोत्यथो॑
 पु॒नात्ये॒वोप॑ ति॒ष्ठते॑ यो॒ग ए॒वा॒स्यैष॑ उ॒प ति॒ष्ठते॑ – [] 27

1.5.7.3 (Padam)

ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तुषु॑ । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । षड्भि॑रिति षट् – भिः ।
 उ॒त्तरा॑भि॒रित्यु॑त् – त॒राभिः॑ । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । द्वा॒दश॑ । स॒मिति॑ ।
 प॒द्यन्ते॑ । द्वा॒दश॑ । मा॒साः । स॒म्वत्स॑र इति॑ सं – व॒त्स॒रः ।
 स॒म्वत्स॑र इति॑ सं – व॒त्स॒रे । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । यथा॑ । वै ।
 पु॒रुषः॑ । अ॒श्वः । गौः । जी॒र्यति॑ । ए॒वम् । अ॒ग्निः ।

आ॒हि॒त॒ इ॒त्या – हि॒तः॑ । जी॒र्य॒ति॒ । स॒म्-व॒त्स॒र॒स्ये॒ति॒ सं-व॒त्स॒र॒स्य॑ ।
पर॒स्तात्॑ । आ॒ग्नि॒पा॒व॒मा॒नी॒भि॒रि॒त्या॒ग्नि॑ – पा॒व॒मा॒नी॒भिः॑ । उपे॒ति॑ ।
ति॒ष्ठ॒ते॑ । पु॒न॒र्न॒व॒मि॒ति॑ पु॒नः-न॒व॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒ज॒र॒म् । क॒रो॒ति॑ ।
अथो॒ इति॑ । पु॒ना॒ति॑ । ए॒व । उपे॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒ते॑ । यो॒गः॑ । ए॒व । अ॒स्य॑ ।
ए॒षः॑ । उपे॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒ते॑ । 27 (50)

1.5.7.4

द॒म॒ ए॒वा॒स्यै॒ष॒ उप॑ ति॒ष्ठ॒ते॑ या॒च्च॒जै॒वा॒स्यै॒षो॒प॑ ति॒ष्ठ॒ते॑ य॒था पा॒पी॒या॒ञ्छे॒य॒स॑
आ॒ह॒त्य॑ न॒म॒स्य॒ति॑ ता॒दृ॒गे॒व॒ तदा॑ यु॒र्दा अ॒ग्ने॒ऽस्य॑ायु॒र्मे दे॒ही॒त्या॒हा*ऽऽयु॒र्दा
ह्ये॒ष॒ व॒र्चो॒दा॑ अ॒ग्ने॒ऽसि॒ व॒र्चो॒ मे दे॒ही॒त्या॒ह॒ व॒र्चो॒दा॑ ह्ये॒ष॒ त॒नू॒पा
अ॒ग्ने॒ऽसि॒ त॒नु॒वं॑ मे पा॒ही॒त्या॒ह – [] 28

1.5.7.4 (Padam)

द॒मः॑ । ए॒व । अ॒स्य॑ । ए॒षः॑ । उपे॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒ते॑ । या॒च्च॒जै॑ । ए॒व ।
अ॒स्य॑ । ए॒षा॑ । उपे॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒ते॑ । य॒था॑ । पा॒पी॒या॒न् । श्रे॒य॒से॑ ।
आ॒ह॒त्ये॒त्या॑ – ह॒त्य॑ । न॒म॒स्य॒ति॑ । ता॒दृ॒क् । ए॒व । तत् ।
आ॒यु॒र्दा॑ इ॒त्या॒युः॑ – दाः॑ । अ॒ग्ने॑ । अ॒सि॑ । आ॒युः॑ । मे॒ । दे॒हि॑ । इति॑ ।

आ॒ह । आ॒यु॒र्दा इ॒त्यायुः॑ – दाः । हि । ए॒षः । व॒र्चो॒दा इति॑
व॒र्चः – दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि । व॒र्चः । मे । दे॒हि । इति॑ । आ॒ह ।
व॒र्चो॒दा इति॑ व॒र्चः – दाः । हि । ए॒षः । त॒नूपा इति॑ तनू – पाः ।
अ॒ग्ने । अ॒सि । त॒नुव॑म् । मे । पा॒हि । इति॑ । आ॒ह । 28 (50)

1.5.7.5

त॒नूपा ह्येषो॑ऽग्ने॒ यन्मे॑ त॒नुवा ऊ॒नं तन्म॑ आ पृ॒णेत्या॑ह॒ यन्मे॑
प्र॒जायै॑ प॒शूना॑मू॒नं तन्म॑ आ पू॒रयेति॑ वावै॒तदा॑ह॒ चित्रा॑व॒सो स्व॒स्ति ते॑
पा॒रम॑शी॒येत्या॑ह॒ रात्रि॑र्वै चि॒त्राव॑सु॒रव्यु॑ष्ट्यै॒ वा ए॒तस्यै॑ पु॒रा
ब्रा॒ह्म॒णा अ॒भैषु॑र्व्यु॒ष्टिमे॒वाव रु॒न्ध इ॒न्धा॒नास्त्वा श॒तम् – [] 29

1.5.7.5 (Padam)

त॒नूपा इति॑ तनू – पाः । हि । ए॒षः । अ॒ग्ने॑ । यत् । मे । त॒नुवाः॑ ।
ऊ॒नम् । तत् । मे । ए॒ति । पृ॒ण । इति॑ । आ॒ह । यत् । मे । प्र॒जाया॑
इति॑ प्र – जायै॑ । प॒शूना॑म् । ऊ॒नम् । तत् । मे । ए॒ति । पू॒रय॑ ।
इति॑ । वाव । ए॒तत् । आ॒ह । चि॒त्राव॑सो इति॑ चि॒त्र – व॒सो ।
स्व॒स्ति । ते॑ । पा॒रम् । अ॒शीय॑ । इति॑ । आ॒ह । रा॒त्रिः । वै ।

चि॒त्राव॑सु॒रिति॑ चि॒त्र – व॒सुः । अ॒व्यु॑ष्ट्या इत्य॒वि – उ॒ष्ट्यै । वै ।
 ए॒तस्यै॑ । पु॒रा । ब्रा॒ह्म॒णाः । अ॒भैषुः॑ । व्यु॒ष्टिमि॒ति वि – उ॒ष्टिम् । ए॒व ।
 अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । इ॒न्धा॒नाः । त्वा । श॒तम् । 29 (50)

1.5.7.6

हि॒मा इ॒त्याह॑ श॒तायुः॑ पु॒रुषः॑ श॒तेन्द्रि॑य आ॒युष्ये॑वेन्द्रि॒ये प्र॒ति तिष्ठ॑त्येषा
 वै सू॒र्मी क॑र्ण॒काव॑त्येतया॒ ह स्म॒ वै दे॒वा अ॒सुरा॑णां श॒तत॑र्.हा
 स्तृ॑ ह॒न्ति य॑दे॒तया॑ स॒मिध॑मा॒दधा॑ति व॒ज्रमे॑वैतच्छ॒तघ्नीं॑ य॒जमा॑नो
 भ्रातृ॑व्याय॒ प्र ह॑रति स्तृ॒त्या अ॒च्छं॑बट्कारं॒ सं त्वम॑ग्ने सू॒र्यस्य॑
 वर्च॑साऽग॒था इ॒त्याहै॑त॒त्त्वम॑सी॒दम॑हं () भू॒यास॑मि॒ति वा॒वैत॑दा॒ह त्वम॑ग्ने
 सू॒र्यव॑र्चा अ॒सीत्या॑हाऽऽशि॒षमे॑वैता॒मा शा॑स्ते ॥ 30

1.5.7.6 (Padam)

हि॒माः । इति॑ । आ॒ह । श॒तायु॑रिति॑ श॒त – आ॒युः । पु॒रुषः॑ । श॒तेन्द्रि॑य
 इति॑ श॒त – इन्द्रि॑यः । आ॒युषि॑ । ए॒व । इन्द्रि॑ये । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति ।
 ए॒षा । वै । सू॒र्मी । क॑र्ण॒काव॑तीति॒ कर्ण॑क-व॒ती । ए॒तया॑ । ह । स्म ।
 वै । दे॒वाः । अ॒सुरा॑णाम् । श॒तत॑र्.हानि॒ति श॒त – त॑र्.हान् ।

तृ॒ह॒न्ति॑ । यत् । ए॒तया॑ । स॒मि॒ध॒मि॒ति॑ सं-इ॒धम् ।
 आ॒द॒धा॒ती॒त्या॑ – द॒धा॒ति॑ । व॒ज्रम् । ए॒व । ए॒तत् । श॒त॒घ्नी॒मि॒ति॑
 श॒त – घ्नी॒म् । य॒ज॒मा॒नः॑ । भ्रा॒तृ॒व्या॒य । प्रे॒ति॑ । ह॒र॒ति॑ । स्तृ॒त्यै॑ ।
 अ॒च्छं॑ब॒ट्का॒र॒मि॒त्य॒च्छं॑ब॒ट् – का॒र॒म् । स॒मि॒ति॑ । त्वम् । अ॒ग्ने॑ ।
 सूर्य॑स्य । वर्च॑सा । अ॒ग॒थाः॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । ए॒तत् । त्वम् । अ॒सि॑ ।
 इ॒दम् । अ॒हम् () । भू॒या॒स॒म् । इ॒ति॑ । वा॒व । ए॒तत् । आ॒ह॒ । त्वम् ।
 अ॒ग्ने॑ । सूर्य॑वर्चा इति सूर्य॑ – वर्चाः॑ । अ॒सि॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ ।
 आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् । ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॑ ॥ 30 (66)

(मूर्ध्ना॒न॒-ष॒ड्वा-ए॒ष उप॑ तिष्ठते-पा॒ही॒त्या॒ह-श॒त-म॒ह॒-
 षोड॑श च) (A7)

1.5.8.1

सं प॒श्या॑मि प्र॒जा अ॒ह॒मि॒त्या॒ह॒ या॒व॒न्त॑ ए॒व ग्रा॒म्याः॑ प॒श॒व॒स्ता॒ने॒वा॒व
 रु॒न्धेऽ॒म्भः॑ स्था॒म्भो॑ वो भक्षी॒ये॒त्या॒हा॒म्भो॑ ह्ये॒ता म॒हः॑ स्थ॒ महो॑ वो
 भक्षी॒ये॒त्या॒ह॒ महो॑ ह्ये॒ताः स॒हः॑ स्थ॒ सहो॑ वो भक्षी॒ये॒त्या॒ह॒ सहो॑
 ह्ये॒ता ऊ॒र्जः॑ स्थो॒र्जो॑ वो भक्षी॒ये॒त्या॒ – [] 31

1.5.8.1 (Padam)

समि॑ति । प॒श्या॒मि । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अ॒हम् । इति॑ । आ॒ह ।
याव॑न्तः । ए॒व । ग्रा॒म्याः । प॒शवः॑ । तान् । ए॒व । अवे॑ति । रु॒न्धे ।
अ॑ंभः । स्थ । अ॑ंभः । वः । भ॒क्षी॒य । इति॑ । आ॒ह । अ॑ंभः । हि ।
ए॒ताः । म॒हः । स्थ । म॒हः । वः । भ॒क्षी॒य । इति॑ । आ॒ह । म॒हः ।
हि । ए॒ताः । स॒हः । स्थ । स॒हः । वः । भ॒क्षी॒य । इति॑ । आ॒ह ।
स॒हः । हि । ए॒ताः । ऊ॒र्जः । स्थ । ऊ॒र्जम् । वः । भ॒क्षी॒य ।
इति॑ । 31 (50)

1.5.8.2

हो॒र्जो ह्ये॑ता रे॒वती॑ रम॑ध्वमि॒त्याह॑ प॒शवो॑ वै रे॒वतीः॑ प॒शून्ने॒वात्मन्॑
रम॑यत इ॒हैव॑ स्तेतो माऽप॑ गा॒तेत्या॑ह ध्रु॒वा ए॒वैना॑ अन॒पगाः॑ कुरु॒त
इष्ट॑कचि॒द्वा अ॒न्योऽग्निः॑ प॒शुचि॑दन्यः स॒हि॒तासि॑ विश्व॒रूपी॑रिति॑
व॒त्सम॑भि मृ॒शत्यु॑पै॒वैनं॑ धत्ते प॒शुचि॑तमे॒नं कुरु॑ते प्र – [] 32

1.5.8.2 (Padam)

आ॒ह । ऊ॒र्जः । हि । ए॒ताः । रे॒वतीः॑ । रम॑ध्वम् । इति॑ । आ॒ह ।
प॒शवः॑ । वै । रे॒वतीः॑ । प॒शून् । ए॒व । आ॒त्मन् । रम॑यते । इ॒ह । ए॒व ।

स्त । इतः । मा । अपेति । गात । इति । आह । ध्रुवाः । एव ।
एनाः । अनपगा इत्यनप-गाः । कुरुते । इष्टकचिदितीष्टक-चित् ।
वै । अन्यः । अग्निः । पशुचिदिति पशु – चित् । अन्यः ।
संहितेति सं – हिता । असि । विश्वरूपीरिति विश्व – रूपीः ।
इति । वथ्सम् । अभीति । मृशति । उपेति । एव । एनम् । धत्ते ।
पशुचितमिति पशु – चितम् । एनम् । कुरुते । प्रेति । 32 (50)

1.5.8.3

वा एषोऽस्माल्लोकाच्च्यवते य आहवनीयमुप तिष्ठते गार्हपत्यमुप
तिष्ठते ऽस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठत्यथो गार्हपत्यायैव नि हुते
गायत्रीभिरुप तिष्ठते तेजो वै गायत्री तेज एवात्मन् धत्तेऽथो यदेतं
तृचमन्वाह संतत्यै गार्हपत्यं वा अनु द्विपादो वीराः प्र जायन्ते
य एवं विद्वान् द्विपदाभि गार्हपत्यमुपतिष्ठत – [] 33

1.5.8.3 (Padam)

वै । एषः । अस्मात् । लोकात् । च्यवते । यः ।
आहवनीयमित्या – हवनीयम् । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते ।

गार्॒ह॒प॒त्य॒मि॒ति॒ गार्॒ह॒ – प॒त्य॒म् । उ॒पे॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ते॒ । अ॒स्मिन् ।
 ए॒व । लो॒के । प्र॒ती॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । अ॒थो इ॒ति॒ ।
 गार्॒ह॒प॒त्या॒ये॒ति॒ गार्॒ह॒ – प॒त्या॒य॒ । ए॒व । नी॒ति॒ । हु॒ते॒ । गा॒य॒त्री॒भिः॑ ।
 उ॒पे॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ते॒ । ते॒जः॑ । वै । गा॒य॒त्री॒ । ते॒जः॑ । ए॒व । आ॒त्म॒न् ।
 ध॒त्ते॒ । अ॒थो इ॒ति॒ । यत् । ए॒त॒म् । तृ॒च॒म् । अ॒न्वा॒हे॒त्य॒नु॒ – आ॒ह॒ ।
 सं॒त॒त्या इ॒ति॒ सं – त॒त्यै॒ । गार्॒ह॒प॒त्य॒मि॒ति॒ गार्॒ह॒ – प॒त्य॒म् । वै ।
 अ॒न्वि॒ति॒ । द्वि॒पा॒द इ॒ति॒ द्वि – पा॒दः॑ । वी॒राः॑ । प्रे॒ति॒ । जा॒य॒न्ते॒ । यः ।
 ए॒व॒म् । वि॒द्वान् । द्वि॒प॒दा॒भि॒रि॒ति॒ द्वि – प॒दा॒भिः॑ । गार्॒ह॒प॒त्य॒मि॒ति॒
 गार्॒ह॒ – प॒त्य॒म् । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते॒ । 33 (50)

1.5.8.4

आ॒ऽस्य॑ वी॒रो जा॒य॒त ऊ॒र्जा॒ वः प॒श्यां॑ यू॒र्जा॒ मा प॒श्य॒ते॒-त्या॒हा
 ऽऽशि॒ष॒मे॒वैता॒मा शा॒स्ते॒ तथ्स॑वि॒तुर्व॑रे॒ण्यमि॒त्या॒ह प्र॒सू॒त्यै सो॒मान्॑
 स्वर॑णमि॒त्या॒ह सो॒मपी॒थमे॒वाव॑ रु॒न्धे कृ॒णु॒हि ब्र॒ह्म॒णस्प॒त इ॒त्या॒ह
 ब्र॒ह्म॒वर्च॑समे॒वाव॑ रु॒न्धे क॒दा च॒न स्त॒रीर॑सीत्या॒ह न स्त॒रीꣳ
 रा॒त्रिं व॑सति – [] 34

1.5.8.4 (Padam)

ए॒ति । अ॒स्य॒ । वी॒रः॒ । जा॒य॒ते॒ । ऊ॒र्जा॒ । वः॒ । प॒श्या॒मि॒ । ऊ॒र्जा॒ ।
मा॒ । प॒श॒य॒त॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् । ए॒व ।
ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॒ । तत् । स॒वि॒तुः॑ । व॒रे॒ण्य॒म् । इति॑ । आ॒ह॒ ।
प्र॒सू॒त्या॑ इति॑ प्र – सू॒त्यै॑ । सो॒मा॒न॒म् । स्व॒र॒ण॒म् । इति॑ । आ॒ह॒ ।
सो॒म॒पी॒थ॒मि॒ति॑ सो॒म – पी॒थ॒म् । ए॒व । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॒ । कृ॒णु॒हि॒ ।
ब्र॒ह्म॒णः॑ । प॒ते॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒मि॒ति॑ ब्र॒ह्म॒-व॒र्च॒स॒म् । ए॒व ।
अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॒ । क॒दा॒ । च॒न॒ । स्त॒रीः॑ । अ॒सि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । न॒ ।
स्त॒री॒म् । रा॒त्रि॒म् । व॒स॒ति॒ । 34 (50)

1.5.8.5

य॒ ए॒वं वि॒द्वान॒ग्नि॒मु॒प॒ति॒ष्ठ॒ते॒ परि॑ त्वा॒ग्ने॒ पु॒रं व॒य॒मि॒त्या॒ह॒
परि॑धि॒मे॒वै॒तं परि॑ द॒धा॒त्य॒स्क॒न्दा॒या॒ग्ने॒ गृ॒ह॒प॒त॒ इ॒त्या॒ह॒
यथा॑य॒जु॒रे॒वै॒त॒च्छ॒त॒ हि॒मा॒ इ॒त्या॒ह॒ श॒तं॒ त्वा॒ हे॒म॒न्ता॒नि॒न्धि॒षी॒ये॒ति॒ वा॒
वै॒त॒दा॒ह॒ पु॒त्र॒स्य॒ ना॒म॒ गृ॒ह्णा॒त्य॒न्ना॒द॒मे॒वैनं॑ क॒रो॒ति॒ ता॒मा॒शि॒ष॒मा॒ शा॒से॒
त॒न्त॒वे॒ ज्यो॒ति॒ष्म॒ती॒मि॒ति॑ ब्रू॒या॒द्य॒स्य॒ पु॒त्रो॒ऽजा॒तः॑ स्या॒त् ते॒ज॒स्व्ये॒वा॒स्य॑

ब्रह्मवर्चसी पुत्रो जायते तामाशिषमा शासे ऽमुष्मै ज्योतिष्मती ()
मिति ब्रूयाद्यस्य पुत्रो जातः स्यात् तेज एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं
दधाति ॥ 35

1.5.8.5 (Padam)

यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते । परीति ।
त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । इति । आह । परिधिमिति परि-धिम् ।
एव । एतम् । परीति । दधाति । अस्कन्दाय । अग्ने । गृहपत इति
गृह – पते । इति । आह । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव ।
एतत् । शतम् । हिमाः । इति । आह । शतम् । त्वा । हेमन्तान् ।
इन्धिषीय । इति । वाव । एतत् । आह । पुत्रस्य । नाम । गृह्णाति ।
अन्नादमित्यन्न – अदम् । एव । एनम् । करोति । ताम् । आशिष
मित्या-शिषम् । एति । शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् () । इति ।
ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । अजातः । स्यात् । तेजस्वी । एव । अस्य ।
ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म – वर्चसी । पुत्रः । जायते । ताम् ।
आशिषमित्या – शिषम् । एति । शासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् ।

इति॑ । ब्रू॒यात् । यस्य॑ । पु॒त्रः । जा॒तः । स्यात् । तेजः॑ । ए॒व ।
अ॒स्मिन् । ब्र॒ह्मव॑र्चसमिति॑ ब्र॒ह्म – वर्च॑सम् । द॒धाति॑ ॥ 35 (79)
(ऊ॒र्जं॑ वो॒ भक्षी॑येति॒ – प्र – गा॒र्ह॒प॒त्यमु॑पतिष्ठते॒ – वस॑ति – ज्योति॑ष्मती –
मेका॒न्न त्रि॒ंशच्च॑) (A8)

1.5.9.1

अ॒ग्नि॒हो॒त्रं जु॑होति॒ यदे॒व किं॑ च॒ यज॑मानस्य॒ स्वं तस्यै॒व तद्रे॑तः
सिञ्च॑ति प्र॒जन॑ने प्र॒जन॑नं॒ हि वा॑ अ॒ग्नि॒रथौष॑धीरन्त॒गता॑ द॒हति॑
तास्त॑तो भू॒यसीः॑ प्र जा॒यन्ते॒ यथ्सा॒यं जु॑होति॒ रेत॑ ए॒व तथ्सिञ्च॑ति
प्रै॒व प्रा॑तस्त॒नेन॑ जनयति॒ तद्रे॑तः सि॒क्तं न॒ त्वष्ट्राऽ॒विकृ॑तं प्रजा॒यते॑
याव॑च्छो॒ वै रेत॑सः सि॒क्तस्य॑ – [] 36

1.5.9.1 (Padam)

अ॒ग्नि॒हो॒त्रमि॑त्यग्नि – हो॒त्रम् । जु॑होति॒ । यत् । ए॒व । किम् । च ।
यज॑मानस्य॒ । स्वम् । तस्य॑ । ए॒व । तत् । रेतः॑ । सिञ्च॑ति । प्र॒जन॑नं
इति॑ प्र – जन॑ने । प्र॒जन॑नमिति॑ प्र – जन॑नम् । हि । वै । अ॒ग्निः ।
अथ॑ । ओष॑धीः । अन्त॑गता॒ इत्यन्त॑ – ग॒ताः । द॒हति॑ । ताः । ततः॑ ।

भू॒य॒सीः । प्रेति॑ । जा॒य॒न्ते । यत् । सा॒य॒म् । जु॒होति॑ । रे॒तः । ए॒व ।
तत् । सि॒ञ्च॒ति । प्रेति॑ । ए॒व । प्रा॒त॒स्त॒ने॒नेति॑ प्रा॒तः – त॒ने॒न ।
ज॒न॒य॒ति । तत् । रे॒तः । सि॒क्त॒म् । न । त्व॒ष्ट्रा ॥
अ॒वि॒कृ॒त॒मि॒त्य॒वि – कृ॒त॒म् । प्रेति॑ । जा॒य॒ते । या॒व॒च्छ इति॑
या॒व॒त् – शः । वै । रे॒त॒सः । सि॒क्त॒स्य॑ । 36 (50)

1.5.9.2

त्व॒ष्ट्रा रू॒पाणि॑ वि॒क॒रोति॑ ता॒व॒च्छो वै तत्प्र॑ जा॒य॒त ए॒ष वै दै॒व्य॒स्त्व॒ष्ट्रा
यो य॒ज॒ते ब॒ह्वी॒भि॒रु॒प ति॒ष्ठ॒ते रे॒त॒स ए॒व सि॒क्त॒स्य॑ बहु॒शो रू॒पाणि॑ वि
क॒रोति॑ स प्रै॒व जा॒य॒ते श्वः॒श्चो भू॒यान् भव॑ति य ए॒वं
ँवि॒द्वान॒ग्नि॒मु॒प॒ति॒ष्ठ॒ते ऽह॑र्दे॒वाना॒मासी॒द्-रा॒त्रि॒र॒सु॒राणां॑ ते॒ऽसु॒रा यद्दे॒वानां॑
ँवि॒त्तं ँवे॒द्य॒मासी॒त्तेन॑ सह – [] 37

1.5.9.2 (Padam)

त्व॒ष्ट्रा ॥ रू॒पाणि॑ । वि॒क॒रो॒तीति॑ वि – क॒रोति॑ । ता॒व॒च्छ इति॑
ता॒व॒त्-शः । वै । तत् । प्रेति॑ । जा॒य॒ते । ए॒षः । वै । दै॒व्यः । त्व॒ष्ट्रा ॥
यः । य॒ज॒ते । ब॒ह्वी॒भिः । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठ॒ते । रे॒त॒सः । ए॒व । सि॒क्त॒स्य॑ ।

बहु॑श इति॑ बहु – शः । रूपा॑णि । वी॑ति । करो॑ति । सः । प्रे॑ति ।
ए॒व । जा॒यते॑ । श्वः॑ श्व इति॑ श्वः – श्वः । भू॒यान् । भव॑ति । यः ।
ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । उ॒पति॑ष्ठत इत्यु॑प – तिष्ठ॑ते । अ॒हः ।
दे॒वाना॑म् । आसी॑त् । रा॒त्रिः । अ॒सुरा॑णाम् । ते । अ॒सुराः ।
यत् । दे॒वाना॑म् । वि॒त्तम् । वे॒द्यम् । असी॑त् । ते॒न । स॒ह । 37 (50)

1.5.9.3

रा॒त्रिं प्रा॑ऽवि॒शन्ते॑ दे॒वा ही॒ना अ॑म॒न्यन्त॑ तेऽप॑श्यन्नाग्नेयी रा॒त्रिराग्ने॑याः
प॒शव॑ इ॒ममे॒वाग्नि॑ स्त॒वाम॑ स नः॑ स्तु॒तः प॒शून् पु॑नर्दास्यतीति॑
तेऽग्नि॑मस्तु॒वन्त्स ए॒भ्यः स्तु॒तो रा॒त्रिया॑ अ॒ध्यह॑रभि प॒शून्नि॑रार्ज॒ते
दे॒वाः प॒शून् वि॒त्त्वा का॒मा अ॑कुर्व॒त य ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निमु॑पतिष्ठ॑ते
प॒शुमा॑न् भव– [] 38

1.5.9.3 (Padam)

रा॒त्रिम् । प्रे॑ति । अ॒वि॒शन् । ते । दे॒वाः । ही॒नाः । अ॒म॒न्यन्त॑ । ते ।
अ॒प॒श्यन् । आ॒ग्नेयी॑ । रा॒त्रिः । आ॒ग्नेयाः । प॒शवः॑ । इ॒मम् । ए॒व ।
अ॒ग्निम् । स्त॒वाम॑ । सः । नः॑ । स्तु॒तः । प॒शून् । पु॑नः । दा॒स्यति॑ ।

इति॑ । ते । अ॒ग्निम् । अ॒स्तु॒वन् । सः । ए॒भ्यः । स्तु॒तः । रा॒त्रि॒याः ।
अ॒धी॒ति । अ॒हः । अ॒भी॒ति । प॒शून् । नि॒रि॒ति । आ॒र्ज॒त् । ते । दे॒वाः ।
प॒शून् । वि॒त्त्वा । का॒मान् । अ॒कु॒र्व॒त । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् ।
अ॒ग्निम् । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इत्यु॑प – तिष्ठ॑ते । प॒शु॒मा॒नि॒ति प॒शु – मा॒न् ।

भव॑ति । 38 (50)

1.5.9.4

त्या॑दि॒त्यो वा अ॒स्मा॒ल्लो॒का॒द॒मुं ँ॒लो॒क॒मै॒त्सो ऽमुं॑ लो॒कं ग॒त्वा पु॒न॒रि॒मं
ुलो॒क॒म॒भ्य॑ध्या॒य॒त् स इ॒मं ँ॒लो॒क॒मा॒ग॒त्य मृ॒त्यो॒र॒बि॒भे॒न्मृ॒त्यु॒सं॑यु॒त
इ॒व ह्य॑यं ँ॒लो॒कः सो॑ऽम॒न्य॒ते – म॒मे॒वा॒ग्नि॑ स्त॒वा॒नि स मा॑ स्तु॒तः
सु॒व॒र्गं ँ॒लो॒कं ग॒म॒यि॒ष्य॒ती॒ति सो॑ऽग्नि॒म॒स्तौ॒त् स ए॒न॑ स्तु॒तः सु॒व॒र्गं
ुलो॒क॒म॒ग॒म॒य॒द्य – [] 39

1.5.9.4 (Padam)

आ॒दि॒त्यः । वै । अ॒स्मा॒त् । लो॒का॒त् । अ॒मुम् । लो॒कम् । ऐ॒त् । सः ।
अ॒मुम् । लो॒कम् । ग॒त्वा । पु॒नः । इ॒मम् । लो॒कम् । अ॒भी॒ति ।
अ॒ध्या॒य॒त् । सः । इ॒मम् । लो॒कम् । आ॒ग॒त्ये॒त्या – ग॒त्य । मृ॒त्योः ।

अ॒बि॒भेत् । मृ॒त्युस॑म्यु॒त इति॑ मृ॒त्यु-स॑म्यु॒तः । इ॒व । हि । अ॒यम् ।
लो॒कः । सः । अ॒म॒न्य॒त । इ॒मम् । ए॒व । अ॒ग्नि॒म् । स्त॒वा॒नि । सः ।
मा । स्तु॒तः । सु॒व॒र्गमि॑ति सु॒वः-ग॑म् । लो॒कम् । ग॒म॒यिष्य॑ति । इति॑ ।
सः । अ॒ग्नि॒म् । अ॒स्तौ॒त् । सः । ए॒नम् । स्तु॒तः ।
सु॒व॒र्गमि॑ति सु॒वः – ग॑म् । लो॒कम् । अ॒ग॒म॒य॒त् । यः । 39 (50)

1.5.9.5

ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निमु॑प॒तिष्ठ॑ते सु॒व॒र्गमे॒व लो॒कमे॑ति स॒र्वमा॑यु॒रेत्य॑भि
वा ए॒षोऽग्नी॑ आ रो॒हति॑ य ए॒नावु॑प॒तिष्ठ॑ते यथा॒ खलु॑ वै
श्रेया॑न॒भ्यारू॑ढः का॒म॒य॒ते तथा॑ क॒रोति॑ न॒क्तमु॑प॒ तिष्ठ॑ते न प्रा॒तः
सꣳ हि न॑क्तं व्र॒तानि॑ सृ॒ज्यन्ते॑ स॒ह श्रेया॑ꣳश्च पा॒पीयाꣳ श्वासा॑ते
ज्योति॑र्वा अ॒ग्निस्त॑मो रा॒त्रिर्य॑ – [] 40

1.5.9.5 (Padam)

ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्नि॒म् । उ॒प॒तिष्ठ॑त इत्यु॑प – तिष्ठ॑ते । सु॒व॒र्गमि॑ति
सु॒वः – ग॑म् । ए॒व । लो॒कम् । ए॒ति । स॒र्वम् । आ॒युः । ए॒ति ।
अ॒भी॒ति । वै । ए॒षः । अ॒ग्नी इति॑ । ए॒ति । रो॒ह॒ति । यः । ए॒नौ ।

उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते । य॒था॑ । ख॒लु॑ । वै । श्रे॒या॒न् ।
अ॒भ्या॒रू॒ढ इ॒त्य॒भि – आ॒रू॒ढः । का॒म॒य॒ते । त॒था॑ । क॒रो॒ति॒ । न॒क्त॒म् ।
उ॒पे॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ते । न । प्रा॒तः॑ । स॒मि॒ति॒ । हि॒ । न॒क्त॒म् । व्र॒ता॒नि॒ ।
सृ॒ज्य॒न्ते॑ । स॒ह । श्रे॒या॒न् । च॒ । पा॒पी॒या॒न् । च॒ । आ॒सा॒ते इति॑ ।
ज्यो॒तिः॑ । वै । अ॒ग्निः॑ । त॒मः॑ । रा॒त्रिः॑ । यत् । 40 (50)

1.5.9.6

न॒क्त॒मु॒प॒ति॒ष्ठ॒ते ज्यो॒ति॒षै॒व त॒म॒स्तर॑-त्यु॒प॒स्थे॒योऽग्नी॑(३) नो॒प॒स्थे॒या(३)
इ॒त्या॒हुर्म॒नु॒ष्या॒ये॒न्वै योऽ॒हर॒हरा॒ह॒त्याऽथै॒नं॑ या॒च॒ति॒ स इ॒न्वै
त॒मु॒पा॒र्च्छ॒त्य॒थ॒ को॒ दे॒वा॒न॒ह॒र॒ह॒र्या॒चि॒ष्य॒ती॒ति॒ तस्मा॒न्नो॒प॒स्थे॒योऽथो॑
ख॒ल्वा॒हु॒रा॒शि॒षे॒ वै कं॑ या॒ज॒मा॒नो॒ यज॑त इ॒त्ये॒षा ख॒लु॑ वा – [] 41

1.5.9.6 (Padam)

न॒क्त॒म् । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते । ज्यो॒ति॒षा॑ । ए॒व । त॒मः॑ । त॒र॒ति॒ ।
उ॒प॒स्थे॒य इ॒त्यु॒प – स्थे॒यः॑ । अ॒ग्नी॑(३)ः । न । उ॒प॒स्थे॒या(३)
इ॒त्यु॒प-स्थे॒या(३)ः॑ । इति॑ । आ॒हुः॑ । म॒नु॒ष्या॒य । इत् । नु॒ । वै । यः॑ ।
अ॒हर॒हरि॒त्य॒हः॑ – अ॒हः॑ । आ॒ह॒त्ये॒त्या – ह॒त्य॑ । अथ॑ । ए॒न॒म् ।

याच॑ति । सः । इत् । नु । वै । तम् । उपेति॑ । ऋच्छति॑ । अथ॑ ।
 कः । दे॒वान् । अ॒हर॒हरि॒त्यहः॑ – अ॒हः । याचि॑ष्यति । इति॑ । तस्मा॑त् ।
 न । उप॒स्थेय॑ इत्युप – स्थेयः॑ । अथो॑ इति । खलु॑ । आहुः॑ ।
 आ॒शिष॑ इत्या – शिषे॑ । वै । कम् । यज॑मानः । यज॑ते । इति॑ ।
 ए॒षा । खलु॑ । वै । 41 (50)

1.5.9.7

आहि॑ताग्नेरा॒शी र्यद॑ग्निमु॒पति॑ष्ठते तस्मा॑दुप॒स्थे यः प्र॒जाप॑तिः
 प॒शून्सृ॑जत ते सृ॒ष्टा अ॒होरा॒त्रे प्राऽ*वि॒शन् ताञ्छ॑न्दोभि॒रन्ववि॑न्दद्-
 यच्छ॑न्दोभि॒रुपति॑ष्ठते स्वमे॒व तदन्वि॑च्छति न तत्र॑ जा॒म्यस्ती-त्याहु॑र्यो
 ऽहर॑हरुप तिष्ठत इति॑ यो वा अ॒ग्निं प्र॒त्यङ्ङुप॑ तिष्ठते प्रत्ये॑नमोषति॒ यः
 प॒राङ् वि॒ष्वङ् प्र॒जया॑ प॒शुभि॑ () रेति॑ कवातिर्यङ्ङि॒वोप॑ तिष्ठेत नैनं॑
 प्रत्यो॑षति न वि॒ष्वङ् प्र॒जया॑ प॒शुभि॑रेति ॥ 42

1.5.9.7 (Padam)

आहि॑ताग्नेरि॒त्याहि॑त-अ॒ग्नेः । आ॒शीरि॒त्या – शीः॑ । यत् । अ॒ग्निम् ।
 उ॒पति॑ष्ठत इत्युप – तिष्ठते॑ । तस्मा॑त् । उ॒पस्थे॑य इत्युप – स्थेयः॑ ।
 प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । प॒शून् । अ॒सृज॑त । ते । सृ॒ष्टाः ।

अ॒हो॒रा॒त्रे इ॒त्य॒हः – रा॒त्रे । प्रेति॑ । अ॒वि॒श॒न् । तान् । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑
छ॒न्दः-भिः॑ । अ॒न्वि॒ति । अ॒वि॒न्द॒त् । यत् । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः-भिः॑ ।
उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते । स्व॒म् । ए॒व । तत् । अ॒न्वि॒ति । इ॒च्छ॒ति ।
न । तत्र॑ । जा॒मि । अ॒स्ति । इति॑ । आ॒हुः । यः ।
अ॒ह॒र॒ह॒रि॒त्य॒हः – अ॒हः । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते । इति॑ । यः ।
वै । अ॒ग्नि॒म् । प्र॒त्य॒ङ् । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते । प्र॒ती॒ति । ए॒न॒म् ।
ओ॒ष॒ति । यः । प॒राङ् । वि॒ष्व॒ङ् । प्र॒ज॒येति॑ प्र – जया॑ । प॒शु॒भि॒रिति॑
प॒शु – भिः॑ () । ए॒ति । क॒वा॒ति॒र्य॒ङ्ङि॒ति क॒वा – ति॒र्य॒ङ्ङि॒ । इ॒व ।
उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठे॒त । न । ए॒न॒म् । प्र॒त्यो॒ष॒तीति॑ प्र॒ति – ओ॒ष॒ति । न ।
वि॒ष्व॒ङ् । प्र॒ज॒येति॑ प्र – जया॑ । प॒शु॒भि॒रिति॑ प॒शु – भिः॑ ।

ए॒ति ॥ 42 (63)

(सि॒क्त॒स्य॑-स॒ह-भ॑व॒ति-यो-य॑त्-ख॒लु वै-प॒शु॒भि-स्त्र॑यो॒दश॑ च)
(A9)

1.5.10.1

म॒म॒ नाम॑ प्र॒थ॒मं॑ जा॒त॒वे॒दः॑ पि॒ता मा॒ता च॑ द॒ध॒तु॒र्य॒द॒ग्रे॑ ॥

तत्त्वं बि॒भृ॒हि पुन॑रा म॒दै॒तो॒स्त॒वा॒हं॑ नाम॑ बि॒भ॒रा॒ण्य॒ग्ने॑ ॥

म॒म॒ नाम॑ त॒व च॑ जा॒त॒वे॒दो वा॒स॒सी इ॒व वि॒व॒सा॒नौ॒ ये च॑रा॒वः॑ ।

आ॒यु॒षे त्वं॑ जी॒व॒से व॒यं य॑था॒य॒थं वि॑ परि॒ द॒धा॒व॒है पुन॑स्ते ॥

नमो॑ऽग्नये॑ ऽप्र॒ति॒वि॒द्वा॒य नमो॑ऽना॒धृ॒ष्टा॒य नमः॑ स॒म्रा॒जै ॥

अ॒षाढो॑ – [] 43

1.5.10.1 (Padam)

म॒म । नाम॑ । प्र॒थ॒मम् । जा॒त॒वे॒द इति॑ जा॒त – वे॒दः । पि॒ता । मा॒ता ।

च । द॒ध॒तुः । यत् । अ॒ग्रे ॥ तत् । त्वम् । बि॒भृ॒हि । पुनः॑ । ए॒ति ।

मत् । ऐ॒तो॒रि॒त्या – ए॒तोः॑ । त॒व । अ॒हम् । नाम॑ । बि॒भ॒रा॒णि ।

अ॒ग्ने ॥ म॒म । नाम॑ । त॒व । च॑ । जा॒त॒वे॒द इति॑ जा॒त – वे॒दः ।

वा॒स॒सी इति॑ । इ॒व । वि॒व॒सा॒ना॒वि॒ति वि॒-व॒सा॒नौ । ये इति॑ । च॑रा॒वः ॥

आ॒यु॒षे । त्वम् । जी॒व॒से । व॒यम् । य॑था॒य॒थमि॒ति य॑था॒-य॒थम् । वि॑ ।

प॒री॒ति । द॒धा॒व॒है । पुनः॑ । ते इति॑ ॥ नमः॑ । अ॒ग्नये॑ ॥

अ॒प्रति॒वि॒द्वा॒येत्य॒प्रति॑ – वि॒द्वा॒य । नमः॑ । अना॑धृ॒ष्टा॒येत्य॒ना॑ – धृ॒ष्टा॒य ।
नमः॑ । स॒म्राज॑ इति॒ सं – राजे॑ ॥ अषाढः॑ । 43 (50)

1.5.10.2

अ॒ग्निर्बृ॒ह॒द्वया॑ वि॒श्वजि॑त्सह॒न्त्यः॑ श्रेष्ठो॑ गन्धर्वः॑ ॥
त्वत्पि॑तारो अ॒ग्ने दे॒वास्त्वा-मा॑हु॒तय॑स्त्व-द्वि॒वाच॑नाः ।
सं मा॒मायु॑षा सं गौ॒पत्ये॑न सु॒हिते॑ मा धाः ॥
अ॒यम॒ग्निः श्रेष्ठ॑तमो॒ ज्यं भ॑गवत्तमो॒ ज्यञ् सह॑स्र॒सात॑मः ।
अ॒स्मा अ॑स्तु सु॒वीर्यं॑ ॥
मनो॑ ज्योति॒ र्जुष॑ता॒माज्यं॑ वि॒च्छिन्नं॑ य॒ज्ञञ् समि॑मं दधातु ।
या इ॒ष्टा उ॒षसो॑ नि॒मृच॑श्च ताः सं द॒धामि॑ ह॒विषा॑ घृ॒तेन॑ ॥
पय॑स्वती॒रोष॑धयः – [] 44

1.5.10.2 (Padam)

अ॒ग्निः । बृ॒ह॒द्वया॑ इति॒ बृ॒हत् – व॒याः । वि॒श्वजि॑दिति॒ विश्व॑ – जि॒त् ।
सह॒न्त्यः । श्रेष्ठः॑ । गन्धर्वः॑ ॥ त्वत्पि॑तार इति॒ त्वत्-पि॒तारः॑ । अ॒ग्ने ।

दे॒वाः । त्वा॒माहु॑तय॒ इति॒ त्वा॒म् – आ॒हु॒तयः॑ । त्व॒द्वि॒वा॒च॒ना॒ इति॒
त्वत् – वि॒वा॒च॒नाः॑ ॥ स॒मि॒ति॑ । मा॒म् । आ॒यु॒षा । स॒मि॒ति॑ । गौ॒प॒त्ये॒न॑ ।
सु॒हि॒त॒ इति॒ सु – हि॒ते॒ । मा॒ । धाः॑ ॥ अ॒य॒म् । अ॒ग्निः॑ ।
श्रे॒ष्ठ॒त॒म॒ इति॒ श्रे॒ष्ठ – त॒मः॑ । अ॒य॒म् । भ॒ग॒व॒त्त॒म॒ इति॒ भ॒ग॒व॒त्-त॒मः॑ ।
अ॒य॒म् । स॒ह॒स्र॒सा॒त॒म॒ इति॒ स॒ह॒स्र – सा॒त॒मः॑ ॥ अ॒स्मै॑ । अ॒स्तु॑ ।
सु॒वी॒र्य॒मि॒ति॒ सु – वी॒र्य॑म् ॥ म॒नः॑ । ज्यो॒तिः॑ । जु॒ष॒ता॒म् । आ॒ज्य॑म् ।
वि॒च्छि॒न्न॒मि॒ति॒ वि – छि॒न्न॒म् । य॒ज्ञ॒म् । स॒मि॒ति॑ । इ॒म॒म् । द॒धा॒तु॑ ॥
याः । इ॒ष्टाः॑ । उ॒ष॒सः॑ । नि॒मृ॒च॒ इति॒ नि-मृ॒चः॑ । च॒ । ताः॑ । स॒मि॒ति॑ ।
द॒धा॒मि॒ । ह॒वि॒षा॑ । घृ॒ते॒न॑ ॥ प॒य॒स्व॒तीः॑ । ओ॒ष॒ध॒यः॑ । 44 (50)

1.5.10.3

प॒य॒स्व॒द्वी॒रु॒धां॑ प॒यः॑ ।
अ॒पां॑ प॒य॒सो॒ यत्प॒य॒स्ते॒न॒ मा॒मि॒न्द्र॒ सꣳ सृ॒ज॑ ॥
अ॒ग्ने॑ व्र॒त॒प॒ते॒ व्र॒तं॑ च॒रि॒ष्या॒मि॒ तच्छ॑के॒यं॒ तन्मे॑ रा॒ध्य॒तां॑ ॥
अ॒ग्निꣳ॑ हो॒ता॒र॒मि॒ह॒ तꣳ॑ हु॒वे॒ दे॒वा॒न् य॒ज्ञि॒या॒नि॒ह॒ या॒न् ह॒वा॒म॒हे॑ ॥
आ॒ य॒न्तु॑ दे॒वाः॑ सु॒म॒न॒स्य॒मा॒ना॒ वि॒य॒न्तु॑ दे॒वा॒ ह॒वि॒षो॑ मे॒ अ॒स्य॑ ॥

क॒स्त्वा॑ यु॒नक्ति॑ स॒ त्वा॑ यु॒नक्तु॑ या॒नि घ॒र्मे

क॒पा॒ला॒न्यु॒पचि॒न्वन्ति॑-[] 45

1.5.10.3 (Padam)

प॒यस्व॑त् । वी॒रु॒धाम् । प॒यः । अ॒पाम् । प॒यसः॑ । यत् । प॒यः ॥ ते॒न ।

मा॒म् । इ॒न्द्र । स॒मि॒ति । सृ॒ज ॥ अ॒ग्ने॑ । व्र॒त॒प॒त इति॑ व्र॒त – प॒ते ।

व्र॒तम् । च॒रि॒ष्या॒मि । तत् । श॒के॒यम् । तत् । मे॒ । रा॒ध्य॒ताम् ॥

अ॒ग्नि॑म् । हो॒तार॑म् । इ॒ह । तम् । हु॒वे । दे॒वान् । य॒ज्ञि॒यान् । इ॒ह ।

या॒न् । ह॒वाम॑हे ॥ ए॒ति । य॒न्तु॑ । दे॒वाः । सु॒म॒न॒स्य॑मा॒ना इति॑

सु – म॒न॒स्य॑मा॒नाः । वि॒य॒न्तु॑ । दे॒वाः । ह॒विषः॑ । मे॒ । अ॒स्य ॥ कः ।

त्वा॑ । यु॒नक्ति॑ । सः । त्वा॑ । यु॒नक्तु॑ । या॒नि । घ॒र्मे । क॒पा॒ला॒नि ।

उ॒पचि॒न्वन्ती॑त्यु॒प – चि॒न्वन्ति॑ । 45 (50)

1.5.10.4

वे॒धसः॑ ।

पू॒ष्ण॒स्ता॒न्यपि॑ व्र॒त इ॒न्द्र॒वा॒यू वि॑ मु॒ञ्च॒तां ॥

अ॒भि॒न्नो॑ घ॒र्मो जी॒र॒दा॒नु॒र्य॒त आ॒त्त॒स्त॒द॒गन् पु॒नः ।

इ॒ध्मो वे॒दिः॑ परि॒धय॑श्च॒ सर्वे॑ य॒ज्ञस्याऽऽयु॑रनु॒ सं च॑रन्ति ॥
त्रय॑स्त्रि॒ंश॑त्तन्त॒वो ये॑ वि॒तन्नि॑रे य इ॒मं य॒ज्ञं स्व॒धया॑ द॒दन्ते॑
तेषां॑ छिन्नं॑ प्रत्ये॒तद्द॑धामि॒ स्वाहा॑ घ॒र्मो दे॒वा अप्ये॑तु ॥ 46

1.5.10.4 (Padam)

वे॒धसः॑ ॥ पू॒ष्णः॑ । तानि॑ । अपी॑ति । व्र॒ते । इन्द्र॑वायू इतीन्द्र॑ – वा॒यू ।
वी॑ति । मु॒ञ्च॒ताम् ॥ अभि॑न्नः । घ॒र्मः । जी॒र॒दानु॑रिति जी॒र – दा॒नुः ।
यतः॑ । आ॒त्तः । तत् । अ॒गन् । पुनः॑ ॥ इ॒ध्मः । वे॒दिः । परि॒धय॑ इति॑
परि॑ – धयः॑ । च॒ । सर्वे॑ । य॒ज्ञस्य॑ । आयुः॑ । अनु॑ । समि॑ति ।
च॒रन्ति॑ ॥ त्रय॑स्त्रि॒ंश॑दिति॑ त्रयः॑ – त्रि॒ंश॑त् । तन्त॒वः । ये । वि॒तन्नि॑र
इति॑ वि – तन्नि॑रे । ये । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । स्व॒धये॑ति स्व – धया॑ ।
द॒दन्ते॑ । तेषां॑ । छिन्न॑म् । प्रती॑ति । ए॒तत् । द॒धामि॑ ।
स्वाहा॑ । घ॒र्मः । दे॒वान् । अपी॑ति । ए॒तु ॥ 46 (45)

(अषाढ-ओषधय-उपचिन्वन्ति-पञ्चचत्वारिंशच्च) (A10)

1.5.11.1

वै॒श्वान॒रो न॑ ऊ॒त्याऽऽ प्र॑ या॒तु परा॑वतः । अ॒ग्निरु॒क्थेन॑ वा॒हसा ॥
ऋ॒तावा॑नं वै॒श्वान॒रमृ॑तस्य ज्योतिष॑स्पतिं । अज॑स्रं घ॒र्ममी॑महे ॥
वै॒श्वान॒रस्य॑ द॒स॒नाभ्यो॑ बृ॒हद॑रिणा॒देकः॑ स्वप॑स्यया क॒विः ।
उ॒भा पि॒तरा॑ म॒हय॑न्नजायताग्नि॒ द्यावा॑पृथि॒वी भूरि॑रेतसा ॥
पृ॒ष्ठो दि॒वि पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः पृ॒थिव्यां॑ पृ॒ष्ठो वि॒श्वा ओष॑धीरा वि॒वेश ।
वै॒श्वान॒रः स॒हसा॑ पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः स॒नो दि॒वा स – [] 47

1.5.11.1 (Padam)

वै॒श्वान॒रः । नः॑ । ऊ॒त्या । आ । प्रेति॑ । या॒तु ।
परा॑वत इति परा – वतः ॥ अ॒ग्निः । उ॒क्थेन॑ । वा॒हसा ॥
ऋ॒तावा॑नमित्यृत॒वान॑म् । वै॒श्वान॒रम् । ऋ॒तस्य॑ । ज्योतिषः॑ । पति॑म् ॥
अज॑स्रम् । घ॒र्मम् । ई॒महे ॥ वै॒श्वान॒रस्य॑ । द॒स॒नाभ्यः॑ । बृ॒हत् ।
अ॒रिणा॑त् । ए॒कः । स्वप॑स्ययेति सु – अप॑स्यया । क॒विः ॥ उ॒भा ।
पि॒तरा॑ । म॒हय॑न् । अ॒जाय॑त । अ॒ग्निः । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑
द्यावा॑पृथि॒वी । भूरि॑रेतसेति भूरि – रेत॑सा ॥ पृ॒ष्ठः । दि॒वि । पृ॒ष्ठः ।

अ॒ग्निः । पृ॒थि॒व्याम् । पृ॒ष्टः । वि॒श्वाः॑ । ओष॑धीः । ए॒ति॑ । वि॒वे॒श ॥
वै॒श्वा॒नरः॑ । स॒ह॒सा । पृ॒ष्टः । अ॒ग्निः । सः । नः ।
॥
दि॒वा । सः । 47 (50)

1.5.11.2

रि॒षः । पा॒तु॑ न॒क्तं॑ ॥
जा॒तो॑ यद॒ग्ने॑ भु॒व॒ना॑ व्य॒ख्यः॑ प॒शुं न गो॒पा इ॒र्यः॑ परि॒ज्मा ।
वै॒श्वा॒नर॑ ब्र॒ह्म॒णे वि॒न्द गा॒तुं यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒भिः सदा॑ नः ॥
त्वम॒ग्ने शो॒चिषा॑ शो॒शु॒चा॒न आ रो॒द॒सी॑ अपृ॒णा जा॒य॒मा॒नः ।
त्वं दे॒वाꣳ अ॒भि॒श॒स्तेर॑मु॒ज्चो॑ वै॒श्वा॒नर॑ जा॒तवे॒दो म॒हि॒त्वा ॥
अ॒स्माक॑म॒ग्ने म॒घव॑त्सु धा॒र॒या॒ना॒मि क्ष॒त्रम॒जर॑ꣳ सु॒वी॒र्यं॑ ।
व॒यं ज॒येम॑ श॒ति॒नꣳ स॒ह॒स्रि॒णं वै॒श्वा॒नर॑ – [] 48

1.5.11.2 (Padam)

रि॒षः । पा॒तु॑ । न॒क्तम्॑ ॥ जा॒तः । यत् । अ॒ग्ने॑ । भु॒व॒ना॑ । व्य॒ख्य॑ इति॑
वि – अ॒ख्यः॑ । प॒शुम् । न । गो॒पा इति॑ गो – पाः । इ॒र्यः॑ ।
प॒रि॒ज्मे॒ति॒ परि॑ – ज्मा ॥ वै॒श्वा॒नर॑ । ब्र॒ह्म॒णे । वि॒न्द । गा॒तुम् । यू॒यम् ।

पा॒त । स्व॒स्तिभि॒रिति॑ स्व॒स्ति – भिः॑ । स॒दा ॥ नः॑ ॥ त्वम् । अ॒ग्ने ।
 शो॒चिषा॑ ॥ शो॒शु॒चानः॑ । ए॒ति । रो॒दसी॑ इति॑ । अ॒पृ॒णाः । जा॒य॒मा॒नः ॥
 त्वम् । दे॒वान् । अ॒भि॒श॒स्तेरि॒त्यभि॑ – श॒स्तेः । अ॒मु॒ञ्चः । वै॒श्वान॑र ।
 जा॒त॒वे॒द इति॑ जा॒त – वे॒दः । म॒हि॒त्वेति॑ म॒हि – त्वा ॥ अ॒स्माक॑म् ।
 अ॒ग्ने । म॒घ॒व॒त्स्वि॒ति म॒घ॒वत् – सु । धा॒रय॑ । अ॒ना॒मि । क्ष॒त्रम् ।
 अ॒ज॒रम् ॥ सु॒वी॒र्य॒मिति॑ सु – वी॒र्य॑म् ॥ व॒यम् । ज॒येम॑ । श॒ति॒नम् ॥
 स॒ह॒स्रि॒णम् ॥ वै॒श्वान॑र । 48 (50)

1.5.11.3

वा॒ज॒म॒ग्ने त॒वो॒ति॒भिः ॥
 वै॒श्वान॑रस्य॑ सु॒म॒तौ स्या॑म॒ राजा॑ हि॒कं भु॑व॒नाना॑म॒भि॒श्रीः ।
 इ॒तो जा॒तो वि॒श्व॒मि॒दं वि॑ च॒ष्टे वै॒श्वान॑रो य॒तते॑ सू॒र्ये॒ण ॥
 अ॒व ते॑ हे॒डो व॑रु॒ण न॒मो॒भि॒रव॑ य॒ज्ञे॒भिरी॑महे ह॒वि॒र्भिः ।
 क्ष॒य॒न्न॒स्मभ्य॑म॒सुर प्र॑चे॒तो रा॒ज॒न्ने॒ना॒सि शि॑श्रथः कृ॒तानि॑ ॥
 उ॒दु॒त्त॒मं व॑रु॒ण पा॑श॒म॒स्मद॑वा॒ध॒मं वि॑म॒ध्य॒म॒ श्र॑थाय ।
 अ॒था व॒यमा॑दित्य – [] 49

1.5.11.3 (Padam)

वा॒जम् । अ॒ग्ने॒ । तव॑ । ऊ॒तिभि॒रित्यू॒ति – भिः॑ ॥ वै॒श्वान॒रस्य॑ ।
सु॒म॒तावि॒ति सु॑ – म॒तौ । स्या॒म । रा॒जा ॥ हि॒कम् । भुव॑नानाम् ।
अ॒भि॒श्री॒रित्य॑भि – श्रीः॑ ॥ इ॒तः । जा॒तः । वि॒श्वम् । इ॒दम् ।
वी॒ति । च॒ष्टे । वै॒श्वान॒रः । य॒त॒ते । सूर्ये॑ण ॥ अ॒वेति॑ । ते । हे॒डः ।
व॒रु॒ण । नमो॑भि॒रिति॑ नमः – भिः॑ । अ॒वेति॑ । य॒ज्ञेभिः॑ । ई॒म॒हे ।
ह॒विर्भि॒रिति॑ ह॒विः – भिः॑ ॥ क्ष॒यन् । अ॒स्मभ्य॑मि॒त्यस्म॑ – भ्यम् ।
अ॒सुर॑ । प्र॒चेत॑ इति॑ प्र – चे॒तः । रा॒जन् । ए॒ना॒सि । शि॒श्रथः॑ ।
कृ॒ता॒नि ॥ उ॒दि॒ति । उ॒त्त॒ममि॑त्युत् – त॒मम् । व॒रु॒ण । पा॒शम् ।
अ॒स्मत् । अ॒वेति॑ । अ॒ध॒मम् । वी॒ति । म॒ध्य॒मम् । श्र॒थाय॑ ॥ अथ॑ ।
व॒यम् । आ॒दि॒त्य । 49 (50)

1.5.11.4

व्र॒ते तवा॑ऽना॒गसो॑ अ॒दि॒तये॑ स्याम ॥
द॒धि॒क्राव्णो॑ अ॒कारि॑षं जि॒ष्णो॒रश्व॑स्य वा॒जिनः॑ ॥
सु॒रभि॑नो॒ मुखा॑ क॒रत् प्र॒ण आयू॑षि ता॒रिषत्॑ ॥

आ द॒धि॒क्राः॑ श॒वा॒स॒ पञ्च॑ कृ॒ष्टीः॑ सूर्य॑ इ॒व ज्योति॑षाऽप॒स्त॒तान॑ ।

स॒ह॒स्र॒साः॑ श॒त॒सा वा॒ज्य॒र्वा पृ॒णक्तु॑ म॒ध्वा स॒मि॒मा वचा॑ँसि ॥

अ॒ग्नि॒र्मूर्धा॑ भुवः ।

म॒रुतो॑ य॒द्ध वो दि॒वः सु॒म्ना य॒न्तो ह॒वामहे॑ ।

आ तू न – [] 50

1.5.11.4 (Padam)

व्र॒ते । तव॑ । अ॒ना॒ग॒सः । अ॒दि॒तये॑ । स्या॒म ॥ द॒धि॒क्राव्ण॑ण इति॑

दधि॑ – क्राव्णः॑ । अ॒का॒रि॒षम् । जि॒ष्णोः॑ । अ॒श्व॒स्य । वा॒जिनः॑ ॥

सु॒र॒भि । नः॑ । मु॒खा॑ । क॒रत् । प्रेति॑ । नः॑ । आ॒यूँषि॑ । ता॒रि॒षत् ॥

एति॑ । द॒धि॒क्रा इति॑ दधि॑ – क्राः॑ । श॒व॒सा । पञ्च॑ । कृ॒ष्टीः॑ ।

सूर्य॑ । इ॒व । ज्योति॑षा । अ॒पः । त॒तान॑ ॥ स॒ह॒स्र॒सा इति॑

स॒ह॒स्र – साः॑ । श॒त॒सा इति॑ शत॑ – साः॑ । वा॒जी । अ॒र्वा । पृ॒णक्तु॑ ।

म॒ध्वा । स॒मि॒ति । इ॒मा । वचा॑ँसि ॥ अ॒ग्निः । मूर्धा॑ । भुवः॑ ॥

म॒रुतः॑ । यत् । ह॒ । वः॑ । दि॒वः । सु॒म्नाय॑न्त इति॑ सु॒म्न – य॒न्तः॑ ।

ह॒वामहे॑ ॥ एति॑ । तु । नः॑ । 50 (50)

1.5.11.5

उप गन्त॑न ॥

या वः॑ शर्म॑ शश॑मानाय॑ सन्ति॑ त्रि॒धातू॑नि दा॒शुषे॑ यच्छ॒ताधि॑ ।
अ॒स्मभ्यं॑ तानि॑ मरु॒तो वि य॑न्त र॒यिं नो॑ धत्त वृषणः सु॒वीरं॑ ॥
अदि॑तिर्न उरुष्य॒त्वदि॑तिः शर्म॑ यच्छतु । अदि॑तिः पा॒त्व॒ हसः॑ ॥
म॒हीमू॒षु मा॒तर॒ सु॒व्रता॑नामृ॒तस्य॑ पत्नीमवसे हुवेम ।
तुवि॒क्षत्रा॑म॒जर॑न्तीमु॒रूची॒ सु॒शर्मा॑णमदि॒ति सु॒प्रणी॑तिं ॥
सु॒त्रामा॑णं पृथि॒वीं द्या॑मनेहस॒ सु॒शर्मा॑ण() मदि॒ति सु॒प्रणी॑तिं ।
दैवीं॑ नाव॒ स्वरि॑त्रामनागसमस्रवन्तीमा रुहेमा स्वस्तये॑ ॥
इ॒मा सु॑ नाव॒माऽरु॑ह॒ शता॑रित्रा॒ शत॑स्प्यां ।
अच्छि॑द्रां पारयिष्णुं ॥ 51

1.5.11.5 (Padam)

उपेति॑ । गन्त॑न ॥ या । वः । शर्म॑ । शश॑मानाय॑ । सन्ति॑ । त्रि॒धातू॑नीति॑
त्रि – धातू॑नि । दा॒शुषे॑ । यच्छ॒त । अधि॑ ॥ अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्मभ्य॑म् ।
तानि॑ । मरु॒तः । वी॒ति । य॒न्त । र॒यिम् । नः । धत्त॑ । वृष॒णः ।

सु॒वी॒र॒मि॒ति॑ सु॒-वी॒र॒म् ॥ अ॒दि॒तिः॑ । नः॑ । उ॒रु॒ष्य॒तु॑ । अ॒दि॒तिः॑ । श॒र्म॑ ।
य॒च्छ॒तु॑ ॥ अ॒दि॒तिः॑ । पा॒तु॑ । अ॒ह॒सः॑ ॥ म॒ही॒म् । उ॒ । स्वि॒ति॑ ।
मा॒तर॒म् । सु॒व्र॒ता॒ना॒मि॒ति॑ सु॒ - व्र॒ता॒ना॒म् । ऋ॒त॒स्य॑ । प॒त्नी॒म् । अ॒व॒से॑ ।
हु॒वे॒म ॥ तु॒वि॒क्ष॒त्रा॒मि॒ति॑ तु॒वि॒ - क्ष॒त्रा॒म् । अ॒ज॒र॒न्ती॑म् । उ॒रू॒ची॒म् ।
सु॒श॒र्मा॒ण॒मि॒ति॑ सु॒ - श॒र्मा॒ण॒म् । अ॒दि॒ति॒म् ।
सु॒प्र॒णी॒ति॒मि॒ति॑ सु॒ - प्र॒णी॒ति॒म् ॥ सु॒त्रा॒मा॒ण॒मि॒ति॑ सु॒ - त्रा॒मा॒ण॒म् ।
पृ॒थि॒वी॒म् । द्या॒म् । अ॒ने॒ह॒स॒म् । सु॒श॒र्मा॒ण॒मि॒ति॑ सु॒ - श॒र्मा॒ण॒म् () ।
अ॒दि॒ति॒म् । सु॒प्र॒णी॒ति॒मि॒ति॑ सु॒ - प्र॒णी॒ति॒म् ॥ दै॒वी॒म् । ना॒व॒म् ।
स्व॒रि॒त्रा॒मि॒ति॑ सु॒ - अ॒रि॒त्रा॒म् । अ॒ना॒ग॒स॒म् । अ॒स्र॒व॒न्ती॑म् । ए॒ति॑ ।
रु॒हे॒म । स्व॒स्त॒ये ॥ इ॒मा॒म् । स्वि॒ति॑ । ना॒व॒म् । ए॒ति॑ । अ॒रु॒ह॒म् ।
श॒ता॒रि॒त्रा॒मि॒ति॑ श॒त॒ - अ॒रि॒त्रा॒म् । श॒त॒स्फ॒या॒मि॒ति॑ श॒त॒ - स्फ॒या॒म् ॥
अ॒च्छि॒द्रा॒म् । पा॒र॒यि॒ष्णु॒म् ॥ 51 (69)

(दि॒वा स॒-स॒ह॒स्रि॒णं॑ वै॒श्वान॒राऽऽ-दि॒त्य- तू नो॑-ऽने॒ह॒स॒ह॒ सु॒श॒र्मा॒ण॒
- मे॒का॒न्न॒ वि॒श॒ति॒श्च॑) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(दे॒वा॒सु॒राः-प॒रा-भू॒मि-भू॒मि-रु॒प॒प्र॒य॒न्तः-सं प॒श्या-म्य॒य॒ज्ञः-
सं प॒श्या-म्य॒ग्नि॒हो॒त्रं-म॒म ना॒म-वै॒श्वान॒र-ए॒का॒द॒श) ।

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(दे॒वा॒सु॒राः-कु॒ब्धः-सं प॒श्या॒मि-सं प॒श्या॒मि-न॒क्त-मु॒प॒ग॒न्त-
नै॒क॒प॒ञ्चा॒शत्)

First and Last Padam of Fifth Prasnam :-

(दे॒वा॒सु॒राः-पा॒र॒यि॒ष्णुं)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमकाण्डे पञ्चमः

प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य संहित) – प्रथमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 1, Prasanam 5 – (TS 1.5)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	4	225
Anuvakam 2	5	236
Anuvakam 3	3	163
Anuvakam 4	4	225
Anuvakam 5	4	217
Anuvakam 6	4	229
Anuvakam 7	6	316
Anuvakam 8	5	279
Anuvakam 9	7	363
Anuvakam 10	4	195
Anuvakam 11	5	269
Total →	51	2717